National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 23 1980

B103/c/1-5

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 70 (2705) XXIX aastakäik — Neljapäeval, 18. septembril 1980 — Thursday, September 18, 1980 — Üksiknumbri hind 45 senti

Punaarmeelase põgenemine häirib Moskvat

Vene sõduri põgenemine Afganistanis Ühendriikide saatkonda tüliõunaks Moskva ja Washingtoni vahel

NEW DELHI — Afganistani pealinnas Kabulis on arreteeritud massiliselt inimesi pärast seda kui Afganistani kommunistliku valitsuse agentidel õnnestus infiltreerida antikommunistlikke ja rahvusliikke gruppe ning neid paljastada. Samuti on arreteeritud Afganistani kommunistliku partei Khalq'i grupi liikmeid, kes on vastuolus praeguse võimumehe Babrak Karmal'i Parchem'i grupiga. Paljud arreteeritud on tegutsenud juhtivatel positsioonidel sõjaväes ja riigiteenistuses.

N. Liidu valitsus on eriti häiritud, et üks vene sõdur Kabulis põgenes Ühendriikide saatkonda kus ta palus asüüli. Venelased saatsid pärast seda saatkonnahoone ette mitu soomusmasinat ja nõudsid saatkonnalt sõduri väljaandmist, kuid ameeriklased keeldusid sellest.

Ühendriikide välisministeeriumi andmeil on põgenik mobiliseeritud sõdur ning talle on garanteeritud saatkonnas ajutine peavari.

Washingtonis arvatakse, et Ühendriikide välisministeerium kardab venelaste rünnakut saatkonnahoonele, kus praegu asuvad 14 ameerika diplomaati.

Ühendriikide välisministeerium tegi teatavaks, et ta peab Afganistani ja N. Liidu valitsust täielikult vastutavaks Ühendriikide saatkonna julgeoleku eest.

Välisministeeriumis mainiti ühtlasi, et USA võimud on alustanud N. Liidu, Afganistani ja Liitunud Rahvaste Organisatsiooni esindajatega läbirääkimisi põgeniku saatuse lahendamiseks.

Arvatakse, et kui sõdur oma seisukohta ei muuda, siis tuleb tal saatkonnahoonesse varjule jääda pikemaks ajaks.

Ameeriklastele on eriliseks probleemiks põgeniku intervjueerimine, kuna põgenenud sõdur räägib ainult vene ja saksa keeli, mida saatkonna personalist keegi ei oska.

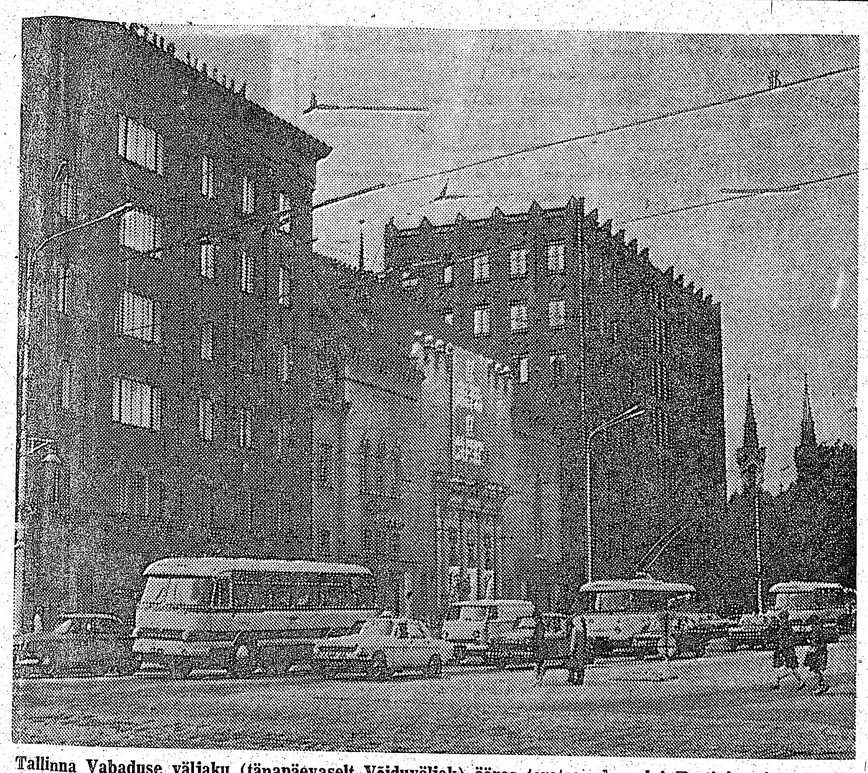

Tallinna Vabaduse väljaku (tänapäevaselt Võiduväljak) ääres toretsevad veelgi Eesti iseseisvuse ajal ehitatud kunagised kõrgehitused. Vaade tänapäevasele Tallinnale.

Teheran nõuab USA-lt jälle vabandamist

Pantvangide küsimus anti parlamendi erikomisjonile uurimiseks

TEeERAN — Iraani parlament alustas möödunud teisipäeval ameerika pantvangide küsimuse arutamist. Parlamendis valitsevate meeleolude kohaselt võib oletada, et vangistatud ameeriklaste vabastamise tingimusi muudetakse karmimaks ning lisatakse ajatollah Khomeini tingimustele juurde veel nõudmine, et Ühendriigid peavad Iraani valitsuse ees oma käitumise pärast minevikus vabandama.

Montrealis ilmuv ajaleht „La Presse" avaldas kõmulise teate, mille kohaselt läbirääkimised ameeriklaste vabastamiseks on viimaste kuude kestel pidevalt käigus olnud ning vangide vabastamist võib oodata juba enne Ühendriikide presidendi valimisi.

Ühendriikide välisminister Muskie lükkas selle teate kiiresti kategooriliselt ümber, kuid president Carter, kes viibis valimiskampaania reisil Texases, tähendas ühel koosolekul, et Iraani võimude viimaseid väljendusi arvestades võib pantvangide kriisis loota lähemas tulevikus positiivseid tulemusi.

Huvitaval kombel ei nõunud Khomeini oma tingimuste esitamisel Ühendriikidelt vabandamist kuid nüüd on see tingimus pantvangide vabastamiseks uuesti esile tõstetud kuigi president Carter on selle mitmel puhul juba tagasi lükanud. Ühendriikides avaldatakse isegi mõningalt poolt kartusi, et Iraani parlament võib nõuda vangistatud saatkonnaametnike kohtu alla andmist, mis muudab praeguse olukorra veelgi pingelisemaks ja kriitilisemaks.

Vangistatud omeeriklaste omaksed Ühendriikides saatsid Iraani parlamendi esimehele Hashemi Rafsanjanile kirja, milles nad mainisid, et iraani rahvas on minevikus kannatanud palju ülekohtu all, kuid nad loodavad, et pantvangid vabastatakse peatselt ning võimaldatakse neil koju tulla.

Viimased teated Teheranist mainivad, et Iraani parlament otsustas moodustada erilise komisjoni, kes hakkab uurima pantvangide küsimust. Seega lükkub vangide vabastamine jällegi pikema määramata aja peale edasi.

Toetusi eestlastele

STOKHOLM (EPL) — Statens Kulturråd on määranud vähemuste teatritele toetussummasid. Stokholmi Eesti Teatrile määrati 5000 (ca $1400.—) ja Läti teatrile 10.000 krooni.

Ajakirjatoetuste poolel sai eesti kultuuri- ja kirjanduseajakiri Tulimuld 15.000 krooni (ca $4.200.—).

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST".

Eesti täienduskool alustas uut kooliaastat

Eriline tänu neile õpilastele, kes laulsid ESTO-80 laulupeol

Esmaspäeva õhtul alustas oma sügisest õppetööd T.E.S. Täienduskool, mil noortepere koos vanematega täitsid Toronta Eesti Maja suure saali ja alustasid oma esimeste tundidega eesti keele ja kultuuri õppimisel.

Avaaktuse avas praost O. Puhm palvusega. Ta rõhutas, et Jumal on vaim ja kes teda kummardavad, peavad seda vaimus ja tões tegema. Ka eesti kooli noored tahavad kooliaasta alul teda kummardada, et ta annaks neile oma tarkust. Kuid suur tarkuse algus on Jumala teenimises. Lastevanemad toovad oma noored siia eesti kooli õppimaks ja austamaks seda keelt, mida vanemad räägivad. Issanda õnnistus olgu koolitööga ja õpetajatega, kes teevad hästi tööd. Ta soovis koolile õnnistust ja edu algaval õppeaastal.

Teisena kõneles lastevanemate komitee esimees H. Lupp, märkides, et pärast kosutavat suvepuhkust alustame uut õppeaastat.

Möödunud suvi on olnud huvitav, eriti aga neile noortele, kes käisid Stokholmis ESTO-80 pidustusel ja nende arv oli küllaltki suur. Eriist tänu avaldas ta kooli ja laulu-õpetaja Lydia Aruvalla nimel neile, kes võtsid osa noorte kooris laulmisest.

Pöördudes noorte poole, mainis ta, et nende vanemad on neid toonud eesti kooli, et täiendada nende teadmisi eesti keeles kirjutamises, lugemises, maateaduses ning oma esivanemate kultuuri tundmises ja et püsiks eesti rahvas. „Teie juured ulatuvad kaugele Läänemere kaldal asuva rahva juurde, kel ei ole vabadust ja valitsev võim teeb takistusi eesti keele õppimises. Teie vanemate ja eesti rahva soovid on alati teiega, ärge seda unustage," suunas ta oma sõnad otseselt noorte südamete poole.

Kõnet lastevanemaile üle viies, ütles ta, et juba kolmandat aastat jätkub koolil tihe koostöö Toronto linna koolivalitsusega.

Sealt saadud majanduslik toetus on praegusel ebakindlal inflatsiooni ajal eriti oluline.

Ka Kanada keskvalitsuse poole on pöördutud toetuse saamiseks. Toetustest olenedes võib õppemaks sel aastal jääda endiselt $30 õpilaselt, mida võib tasuda ka osade kaupa. Kõik õppematerjalid ja õpikud on lastele tasuta.

Ta soovitas lastevanemail mõelda õpilaste kindlustamisele igasugusteks võimalusteks. On oluline, et õpilane oleks kindlustusega kaetud ka pärast kanada kooliaega.

Lõpuks märkis ta, et uue kooliaasta alguses on eriline põhjus avaldada tänu ühele surma läbi lahkunud rahvusteadlikule eestlasele, kes määras oma pärandustombust $10.000 kooli heaks.

Vaikse seisakuga mälestati Hilda Unti, misjärel H. Lupp soovis lastele head kooliaastat nii eesti kui ka kanada koolides.

Järgnevalt luges koolikomitee esimees ette ESTO-80 laulupeo kavaraamatusse laulupeo toimkonna esimehe Jüri Raidi poolt kirjutatud tänu Toronto eesti koolile.

Viimasena koolijuhataja H. Ründva rääkis lastele kunagi loetud loo ahvidest ja nende kurjast vaenlasest krokodillist, kelle vastu võideldes kutsusid ahvid kõik teised ahvid appi ja õpetasid ka oma noori võitlust edasi viima. Ta ütles, et niiviisi võitlevad ka rahvad oma olemasolu eest, kutsudes teisi appi ja õpetades noortele võitlemise oskust.

Ka meie lapsed on vahvad võitlejad, tulles eesti kooli eesti rahva kutsel õppimaks emakeelt.

„Te olete kooli tulnud kuna olete kuulnud oma rahva kutset. Kui leidub neid, kes ei ole seda kutset kuulnud, sosistage ka neile kõrva, et ka nemad tuleksid eesti kooli," õhutas ta noori uute õpilaste juurdekutsumiseks. Lõpuks tänas ta lastevanemaid, et nad on võtnud omale selle koormuse laste kooli toomiseks, kuid kui kõik kuulevad eesti rahva kutset, siis kooliaasta võib hästi õnnestuda.

Pärast laste informeerimist klasside ja koolipäevade üle, lõppes aktus Eesti hümniga. Pärast oli eelmise aasta õpilasile esimene koolitund, kuid noored kevadised lasteaia lõpetajad kogunesid koos vanematega registreerimislaua juurde, kus nad ametlikult eesti kooli õpilasteks registreeriti.

Esimesel koolipäeval tuli kooli juurde 22 uut õpilast, osa neist vanemaisse klassidesse.

Aktsioon Türgis

Pahempoolsed trellide taha

ANKARA — Türgis äsja võimu üle võtnud kuue-liikmeline sõjaväelastest koosnev Rahvuslik Julgeoleku Nõukogu on alustanud eriti põhjalikke puhastusoperatsioone Türgi pahempoolsetes ringkondades. Politseivõimude andmeil on ligemale 5000 inimest arreteeritud, kelledest paljud on pärast ülekuulamist lahti lastud.

Sõjaväelased on suunanud oma puhastusoperatsioonide teraviku eriti pahempoolsete intellektuaalide ja professionaalide vastu,

keda peetakse suurteks süüdlasteks veristes rahutustes, kokkupõrgetes ja mõrvades, millede ohvriks on langenud tuhanded inimesed.

Marksistid on välja roogitud ka riigi- ja õppeasutustest, kus neil on olnud suured võimalused noorsoo mõjutamiseks.

Sõjaväelaste nõukogu juht kindral Kenan Evren mainis, et sõjaväelased kavatsevad uue valitsuse ametisse nimetada juba käesoleva nädala lõpul. Kindral Evren kinnitas ühtlasi, et sõjaväelased tahavad samm-sammult vähendada praeguseid drastilisi puhastusoperatsioone

ja anda võimu täielikult üle tsiviilvalitsusele.

Arvatakse, et Türgis on viimase viie aasta jooksul poliitilise terrori ohvriks langenud umbes 5000 inimest.

Post liigub jälle — aga kui kaua?

Kanada postiteenindus rakendati möödunud teisipäeval normaalselt käiku pärast seda kui illegaalselt streikivad föderaalvalitsuse ametnikud eemaldasid postiteeninduste hoonete eest oma tõkestusvalvurid, milledest postiteeninduse autojuhid keeldusid läbi sõitmast. Metsiku streigi tulemusena kogunesid Torontosse sajad tuhanded kirjad ja pakid, millede tagantjärele sorteerimine ja välja saatmine võtab postivalitsuse informatsiooni kohaselt vähemalt kolm nädalat aega.

Riigiteenijate streigiprobleemid ei ole siiski veel lahendatud ja järgmisel nädalal võib postiteenindust ähvardada uus tööseisak. Nimelt selguvad 23. septembriks riigiteenijate ametiühingu liikmete hääletuse tulemused ametliku streigi alustamiseks. Kui hääletajad otsustavad streikida, siis algab streik tõenäoliselt juba tuleval nädalal ning võib tekitada uusi häireid postiteeninduses.

Postihäirete tõttu talitusesse seisma jäänud „Vaba Eestlase numbrid 68 (11. sept.) ja 69 (16. septembril) postitati tellijatele möödunud teisipäeval 16. sept. niipea kui postiteenindus Torontos pärast streigihäireid uuesti avati.

Lennukite hõivajad Kuubal vanglasse

HAVANNA — Kuuba valitsus tegi teatavaks, et ta karistab karmilt pikaajalise vangistusega kõiki kuubalasi, kes põgenesid kevadel suure masspõgenemise ajal Ühendriikidesse, kuid nüüd saabuvad Kuubale tagasi õhus ülevõetud Ühendriikide reisilennukitel. Kuuba põgenikud on juba üheksa Ühendriikide lennukit toimetanud Havannasse, kust reisijad ja lennukimeeskonnad on koos lennukitega tagasi saadetud kuna õhupiraadid on vangistatud.

Lõuna-Korea rezhiimi õõnestaja mõisteti surma

SÖUL — Lõuna-Korea sõjaväeline tribunaal mõistis poomise läbi surma Lõuna-Korea dissidendi Kim Dae-jungi, keda süüdistati koostöös Põhja-Korea kommunistliku valitsusega ja Lõuna-Korea riigivõimu õõnestamises. 54-aastane Kim Dae-jung on aastaid töötanud Lõuna-Korea antikommunistliku valitsuse vastu ning temale pandi ka süüks mõni aeg tagasi Koreas toimunud suurte üliõpilaste rahutuste organiseerimist.

„VÕITLEJA" TOETUSFONDI

SÕDURIÕHTU

kõigile endistele rindevõitlejatele ja nende sõpradele Toronto Eesti Majas laup., 27. sept. kell 7 õ.

EESKAVAS kaastegevad: J. Billing'u tantsutrupp ja proual H. Sepp ja A. Tera

LOTERII ★ EINELAUD ★ BAAR ★ Tantsuks G. Iltali kapell

Pääsmed $6.—, müügil koos laudade ettetellimisega Kiwi Travel büroos Eesti Majas ning pääsmed saadaval ka E. Abistamiskomitees

KAI KÄÄRID

BALLETIKOOL

alustab tegevusega juba kolmandat aastat
8. okt. kell 7 õ. Eesti Maja väikeses saalis

Kehakasvatus, karaktertantsud, balletti ja moodsad tantsud

Registreerimine E. Maja väikeses saalis kolmap., 1. okt. kella 7—9 õ. Inf. helistada 225-5595

VABADE EESTLASTE HAALEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

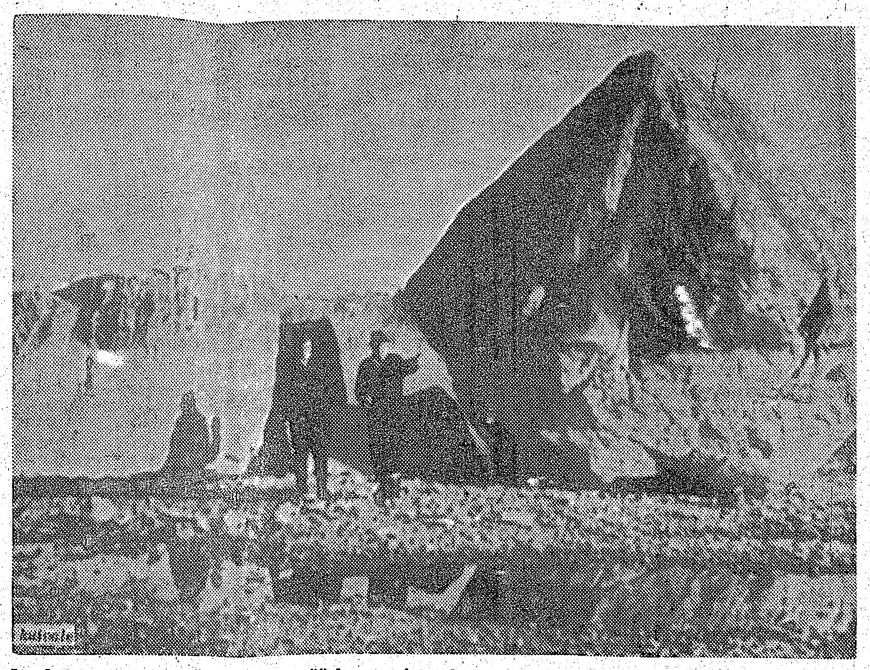

Looduse saastamise, rüvetamise ja väärkasutamise tulemusena ei kannata N. Liidus veevähesuse all mitte ainult Kaspia meri vaid ka Tallinna külje all asuv Ülemiste järv, kus kuulus Linda kivi jäi kuivale nagu see nähtub esitatud pildilt.

Kommentaarid

Kui Poolas ja vabas maailmas pärast tööliste suurt võttu valitsuse ja kommunistliku partei üle rõõmustati ja arvati, et see toob kaasa suure muudatuse kogu Ida-Euroopas, siis asjad ei ole siiski arenenud lootuste ja kalkulatsioonide kohaselt. Näib, et partei järelandmised streikijatele olid ainult taktikaliseks manöövriks ja aja võitmiseks ning tulipunktist üle saamisel rakendatakse sammsammult jälle partei endine diktatuur ning võetakse töölistelt kõik võimalused iseseisvate ja partei kontrollile mittealluvate ametiühingute moodustamiseks.

Tundemärgid tööliste pöidlakruvide pingutamiseks on juba käimas. Nii räägivad Varssavist saabunud teated, et politseivõimud kimbutavad ja jälitavad tööliste juhte, eriti neid, kes on asunud uute iseseisvate ametiühingute organiseerimisele. Samal ajal katsub partei teha seniseid parteid ja valitsuse kontrolli alla kuuluvaid ametiühinguid töölistele võimalikult suupäraseks, kuna nüüd räägitakse juba mesikeeli, et valitsuse ametiühingud peavad olema tööliste huvide kaitsjad aga mitte valitsuse agentuurid tööliste huvide vastu võitlemiseks ning tööliste ambitsioonide maha matmiseks. Kui sellist taktikat jatkatakse, siis võib tööliste iseseisvate ametiühingute organiseerimine muutuda väga raskeks, isegi küsitavaks, eriti kui tööliste juhtidel puuduvad vahendid sidepidamiseks ja oma seisukohtade selgitamiseks. Kommunistlik ajakirjandus ei anna tööliste juhtidele unte ametiühingute propageerimiseks loomulikult ruumi ja võimalusi, rääkimata raadiost ja televisioonist, mida partei kasutab jäägitult oma huvides partei ametiühingu kiitmiseks ja tööliste ametiühingute mahategemiseks, mustamiseks ja sarjamiseks.

On põhjust oletada, et Moskva avaldab Poola valitsusele ja kommunistlikule parteile eriti ränka survet töölistele antud lubaduste samm-sammuliseks tagasi võtmiseks ja tööliste ametiühingute põrmu tallamiseks. Selleks on Kremli võimumeestel ka kaaluvad põhjused, sest igaüks võib ette kujutada, mis juhtub siis kui kõigi satelliitriikide ja lõpuks ka N. Liidu töölised hakkavad nõudma endile vabu ametiühinguid. See oleks ennekuulmata ja oleks suur samm edasi kommunistliku rezhiimi ja süsteemi kokkuvarisemisel.

Samadel kaalutlustel on N. Liit lubanud Poolale ka tõhusat abi praegustest majanduslikest raskusist üle saamiseks. On päris loomulik, et seoses majandusliku abi andmisega satub Poola üha suuremal määral Moskva kontrolli alla ja Varssavis võimul olevad kommunistid kaotavad täielikult oma iseseisvuse ja muutuvad sajaprotsendiliselt venelaste hüpinukkudeks. Venelased loodavad, et majandusliku abi andmisega väldivad nad sõjalise interventsiooni Poolasse, mis võib neile kalliks maksma minna. Ühtlasi kalkuleeritakse, et poola töölistele antud lubadusi on võimalik samm-sammult elimineerida ja lõpuks viiakse töölised veendumusele, et nad võivad praegustest majanduslikest raskusist pääseda ainult kõva tööga.

Vene ja Poola võimud ei ole seni selgitanud kui suurel määral ja millist abi hakkab N. Liidust üle piiri Poolasse voolama. Räägitakse odavast õlist, tarbekaupadest ja isegi toiduainetest. Need lubadused tunduvad tuulest võetuna, kuna venelased importeerivad ise tarbekaupu, teravilja ja liha, et rahuldada oma elanikke. Poola abistamisaktsiooni ei juleta vene ajakirjanduse veergudel avaldada, kuna isegi aastakümneid ninapidi veetud venelase peas hakkab lõpuks midagi koitma ning ta hakkab parteimeestelt aru pärima, kust nad võtavad poola rahva toetamiseks toitu ja kaupasid kui neil oma elanikkonnale toidulauale, selga ja jalga pole anda.

*

Tundub imelikuna, et Ühendriikides puuduvad täpsed andmed

(Järg lk. 3)

Põhiseaduse kriis jatkub

Järjekordse katse Kanada põhiseaduse äratoomiseks Inglismaa parlamendist Ottawasse ja selle ümbertöötamiseks vastavalt tänapäeva Kanada vajadustele on jälle ebaõnnestunud. Ottawas möödunud nädalal toimunud mitu päeva kestnud föderaalvalitsuse peaminister Trudeau ja provintside peaministrite vaheline konverents ei andnud loodetud ja kavatsetud tulemusi põhiseaduses vajalike muudatuste tegemiseks ja põhiseaduse Kanadasse toomiseks, mis oleks olnud praktiliselt vormiliseks sammuks koloniaalriigi staatuse lõplikuks väljaradeerimiseks.

Ottawa toimunud nõupidamisel selgus jällegi kahjuks, et Kanada keskvalitsuse ja provintside vahel ei valitse üksmeelt põhiseaduses muudatuste tegemiseks ja põhiseaduse Ottawasse toomiseks. Veelgi rohkem: vajalikku üksmeelt ei valitsenud mitmes küsimuses isegi provintside vahel, kuna provintside huvid on nende asetusest ja maapõuevaradest tingituna väga erinevad ja kõiki provintse on raske pigistada ühe mütsi alla. Läänеprovintsid vaatavad ikka veel umbusklikult ida poole, kartes idaprovintside senist domineerivat ja läänеprovintse allasuruvat jõudu ning Quebec ei ole loobunud oma separatistlikest ideedest nõudes Kanadasse jäämise puhul endale erilist staatust, millega teised provintsid ei taha nõustuda.

Konverentsi põhitooni ei ole peaminister Trudeau ja provintside peaministrite sõnavõttude põhjal raske iseloomustada. Provintside peaministrid toonitasid muu hulgas rõhutatult ja omapoolsete põhjendustega, et nad taotlevad uues põhiseaduses rohkem võimu maapõuevarade kontrollimiseks ja nende realiseerimiseks ning üritavad provintside poolt moodustatud suurte võimupiiridega ülemkoja abil keskvalitsuse kontrollimist ja isegi selle otsuste pidurdamist ja muutmist. Trudeau ei saanud sellistele järelandmistele täiel määral vastu tulla ning provintsid omakorda ei andnud oma täisverelist toetust Trudeau ettepanekule inimõiguste paragrahvide paigutamiseks põhiseadusesse, mis oleks garanteerinud prantslastele oma keele ja kultuuri viljelemisel ka teistes provintsides suured õigused.

Ottawas äsja toimunud konverents näitas varem korraldatud samalaadsete konverentside eeskujul, et föderaalvalitsuse peaminister Trudeau on tugevama ja tsentraliseeritud keskvalitsuse pooldaja, kuna provintsid nõuavad endile suuremaid võimupiire ja näevad keskvalitsuses ainult mingisugust provintside vahelist koostööd koordineerivat agentuuri. Viimase versiooni suuremaks kaitsjaks konverentsil oli Quebeci separatistlik peaminister Levesque, kelle ideed Kanada keskvalitsusest ja Kanadast kui riigist on väga ähmased ja ebamäärased, seda enam, et Kanada keskvalitsuse funktsioonide ulatus ja võimupiirid on juba praegu võrdlemisi piiratud.

Ottawas toimunud konverentsi ebaõnnestumisel küsib iga kanadalane poolmurelikult, pool-uudishimulikult — mis aab edasi?

Sellele küsimusele ei ole föderaalvalitsuse peaminister Trudeau veel vastust andnud kuid tõenäoliselt tuleb see vastus juba käesoleva nädala jooksul kui valitsus on praegust olukorda põhjalikult arutanud ja analüüsinud. Kahtlemata ei saa Trudeau poolele teele seisma jäädа ning peab leidma uusi teid ja uusi vahendeid põhiseaduse kriisi lahendamiseks. Eriti vajavad praeguses olukorras selgust ja uusi tähiseid Quebeci elanikud, kuna nad lükkasid rahvahääletusega tagasi separatistide ettepaneku Quebeci Kanadast lahkulöömise protseduuri alustamiseks, jäädes lootma Trudeau lubadustele, et Kanada põhiseadus ja Quebeci prantsuskeelt kõnelevatele kanadalastele vajalike eriõiguste andmine tuleb lahendamisele juba käesoleval aastal.

Trudeau on vihjanud mitmel puhul võimalusele, et keskvalitsus lahendab põhiseaduse küsimuse ilma provintsideta kui nendega vajalikku kokkulepet ei saavutata. Äsjane konverents näitas, et see kokkulepe on väga kaugel — kui isegi mitte võimatu — ja keskvalitsus peab talitama iseseisvalt kui ta tahab tekkinud ummikust välja jõuda. Trudeaul on võimalik ka rahvahääletusega põhiseaduse probleemi lahendamiseks rahvalt mandaati nõuda, kuigi sellele võimalusele kostab siiski nii ajakirjanduses kui ka opositsioonis olevas konvervatiivide parteis tugevaid vastuhääli, mis mõistavad hukka keskvalitsuse omal käel algatatud talitusviisi.

Kogu see lugu meenutab omal ajal loetud valmi luigest, haugist ja vähjast kes vedasid vankrit igaüks ise suunas ja vanker ei liikunud paigast. Kas peaminister Trudeau on see luik, kes suudab Kanada riigivankri ühes suunas liikuma panna, seda peaks näitama juba üsna lähem tulevik.

K.A.

ILMUS

EDUARD RÜGA, graafik ja maalija

Toimetanud ENDEL KÕKS, ERIC PEHAP ja ARNO VIHALEMM

Monograafia „Pallase" kunstikooli lõpetanud kunstnik Eduard Rüga õpinguist ja tööst, kelle elutöö vaatluse kõrval tuuakse esile ka kunstikool „Pallas" õppeasutusena ja eesti kunstnike ettevalmistajana. Raamat on kerge ja huvitav lugeda ka laiemale lugejaskonnale.

Hind $10.00 (postiga tellimisel lisada 50c)

SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

Siber võib muutuda jäiseks kõrbeks

N. Liidus mürgitatakse suured jõed ning Kaspia merd ähvardab veepuudus

Kord oli paksud suitsupilved N. Liidu vabrikukorstnate kohal arengu ja edu tunnusteks. See oli dünaamilise, produktiivse Nõukogude Liidu sümboliks, kus revolutsiooniline tööliskond suure hooga läks edasi oma tulevikuunistuste poole. Tänapäeval tossavad N. Liidu vabrikud rohkem kui kunagi enne, kuid nüüd see on saastamise ja loodusresursside ning looduse enese hävitamise tunnuseks. Mõnikord võib näida, et kõige rohkem nõge ja saasta produtseeritakse suitsevas N. Liidu tööstuses ja üks osa nõukogude jõgedest nagu mujalgi Ida-Euroopas, on rohkem keemilise lahu kanalid kui veekogud, kus kalad võiksid mängida ja kasvada.

Vaatamata, et N. Liit on nii võimas ja talle kuulub seitsmendik maakera pindalast, on tööstus, metsa- ja põllumajandus imenud välja ressursse nii palju, et miljööhäving on praegu alarmeerivalt suureks probleemiks kogu riigi ulatuses.

Väidetakse, et määratu maa-ala, suuruselt Lääne-Euroopa ulatusega, on tühjaks röövitud metsa laastamise, mäetöostuse ja erosiooni tõttu.

Samuti väidetakse, et kogu Siberit ähvardab külmunud kõrbeks muutumine, kui selle metsi ja mineraale samal järelemõtlematul viisil kasutatakse.

Räägitakse ka, et suur Araali meri on juba paarikümne aasta pärast soolasooks muutunud ja et Kaspia meri, maailma suurim sisemeri, on kaotanud seitsmendiku võrra oma suurusest pärast 30-ndaid aastaid ning et kalakasv selles väheneb poole miljoni tonni võrra aastas.

Boris Komarovi pseudonüümi all kirjutav autor on kirjutanud raamatu, kus ta väidab, et miljöö- ja ressursside hävitamine toimub igas sektoriks ja mitmed piirkonnad N. Liidus on kadumisohus. Nende hävituste juured on juba Stalini ajastust ja selle probleemi lahendust pole olemaski. Siis oli inimestel suuri plaane looduse valutamiseks ja taltsutamiseks ja mida rohkem need plaanid võitlesid looduse vastu, seda kõrgeimaks neid hinnati.

Komarovi sügavalt pessimistlik raamat on toodud salaja käsikirjana N. Liidust välja ja trükitud n.n. samizdat-kirjandusena Lääne-Saksamaal. Tänavu sügisel on ettenähtud raamatu ilmumine ka inglise keeles.

Ameerika N. Liidu asjatundjad väidavad, et raamat on kirjutatud kellegi poolt, kel on olnud ligipääs salajasteks tembeldatud informatsioonile nõukogude tööstusest ja selle efektidest miljöö-le.

Samad asjatundjad ütlevad ka, et Komarovi raamat on esimene tõhjendav kirjeldus N. Liidu miljöö-probleemidest.

Ameerika eksperdid siiski näitavad sellega oma asjatundmatust. Palju informatsiooni on siiski olnud juba varem kättesaadav. Kaks rootsi teadlast, Kristian Gerner Lundis ja Lars Lundgren Stokholmis on ka kirjutanud raamatu N. Liidu miljööprobleemidest. Nad on samasugust materjali saanud loengutekstidest, kirjeldusist ja mitmesugustest dokumentidest, mis on saadud N. Liidu teadlastelt ja institutsioonidelt. Nad arvavad, et Komarovi raamat pole sensatsiooniline, nagu seda tahetakse näidata, nende materjalide kõrval, mida juba varem teatakse N. Liidu miljööprobleemidest.

Nii antakse N. Liidus välja mitmesuguseid väljaandeid nende probleemide üle, aga need publitseeritakse väga väikseis tiraazhides kohalike ülikoolide poolt (vaevalt paarituhandes eksemplaris), ega jõua keskseste Moskvasse.

Selletõttu on Komarovi raamatul see eelis, et N. Liidust salaja välja toomisega on see saanud huviga loetavaks ka vastavais N. Liidu ministeeriumeis ja KGB juures.

Kuid milliseid raamatuid ka lugeda, ikkagi jõutakse samale kokkuvõttele, et N. Liidul on hiigelsuuri probleeme lääne pool Uraali, kus enamus tööstustest asub ja kus elab 80% N. Liidu elanikkonnast. Kui 30-ndail aastail alustati suure tööstusrevolutsiooniga ei arvestatud vähimaltki loodusega, eesmärk oli ainult suute vabrikute ja terasetööstuste ehitamine, et kasutada loodusressursse ja töödelda neid. Maa oli ju suur ja ressurssidest rikas.

Veel tänagi elavad mõned ministeeriumid selles vaimus, eriti tööstus- ja metsamajanduse alal.

Plaani täitmiseks kasutatakse ainult vanu ja olevaid varusid, ilma et keegi mõtleks riigi varude juurde loomisele.

Ometi on ka N. Liidus alanud diskussioon miljöökaitse alal, kuigi see ei ole nii avalik kui mujal maailmas. Vanema põlve ministrite vastu seisab üks grupp teadusmehi, kirjanikke ja osaliselt ka ajakirjanikke.

Teaduslikuks uurimiseks leidub mitmel alal suuri fonde, aga mis puutub miljöösse ja varudesse, siis need uurimuste tulemused pole kunagi ulatunud nendesse ringidesse, mis otsustab arengu käigu. Diskussioon on vaid mitmetahuline mäng vanade ja noorte vahel.

Küsitakse siiski, kas poleks kergem valvata varude plaanimajanduslikku kasutamist riigis, kus kõik on plaanipärane, kui mõnes kapitalistlikus riigis nagu Ameerika Ühendriikides. Printsiibi kohaselt see olevat võimalik, kuid suured keskkonnaprobleemid on ikkagi lahtised, ehkki neid on katsutud kuidagi esile tuua. Kuid näiteks muuta senist veekaitset, nõuaks see väga suurt struktuurimuudatust N. Liidu süsteemis. See nõuab suure hulga horisontaalseid lokaalseid kontakte, millele pole olemas agá kohti. Plaanimajanduse iseloom on keskprintsiibiga, otsused tehakse üleval ja lähevad allapoole.

Üks teine fakt, mis halvab nõukogude miljöökaitset on, et see on olnud raske, kui mitte otse ideoloogiliselt võimatu, et määrata hind oma loodusvarudele. Need on ju riigi omad, nendega ei kaubelda, kuidas neil võiks olla mingi hind?

Eriti vanemate võimukandjate poolt on tehtud ideoloogilisi takistusi, et hinnata loodust ja ressursse. Selle kõrval leidub neid, kes on nüüd koostanud eeskirjad kivisõe, maagi ja vee raiskamise vastu, kuna seni oli süüdistusi ainult masinate ebaefektiivse kasutamise kohta. Veel nii hiljuti kui 1969 põletati 15% looduslikust maagaasist.

Üheks lahenduseks oleks, et ressurssidest diskuteerimisel võiks seada maailmaturuhinnad nagu kapitalistlike riikide süsteemis ja sellekohaselt hinnata ka nõukogude ressursse. Sellist väärtuste arvestust venelased on teataval määral viimasel ajal ka teinud, ja

näiteks on leitud, et põllumaa võiks olla väärt umbes 600 miljardi dollarit, metsavarud 300 miljardi dollarit ja mineraalid ca 200 miljardi dollarit.

Sellise arvestusega jõutakse lõpuks ka selgusele, et N. Liidu varud on sama piiratud kui mujal maailmas. Et neid mingil viisil peab väärtustama, on hakatud miljöötasakaalu ülesehitamisele mõtlema praegu kõige rängemini kannatada saanud piirkondades.

Need plaanid on niisama suurelaadilised, kui varajasemad unistused piiramatust, laienemisest ja juurdekasvust, mis N. Liitu võiks viia mööda Ameerika Ühendriikidest.

Suures osas on need unistused seotud Kaspia merega ja hävitusega, mis on juba toimunud ja mis on veelgi ähvardamas. Selle vesistu ümbruskonnas elab 60 miljoni inimest, 25% N. Liidu elanikkonnast, pool tööstusproduktsioonist, pool põllumajandusest ja pool elektrijõu toodangust.

Elektrijõujaamade tammid ja põllupinna kastmine on varastanud nii palju Volga vett, mis pidanuks merre voolama, et veepind on vähenenud 15%,

ehk ühe seitsmendiku võrra pärast 1930-ndate aastate tööstusrevolutsiooni. Seda võib võrrelda neljaaastase Volga sissevoolu kaotsminekuga.

See on viinud olukorrani, et parimad kalaveed on kuivamas. Seal kus enne püüti 600.000 tonni kala aastas, saadakse nüüd veel vaid 100.000 tonni. Samuti on probleeme õliplatvormidega Bakuu ümber, kuna neilt õliplatvormidelt valgub igal aastal 65.000 tonni õli merre. Mida peaks tegema Kaspia mere päästmiseks, küsitakse?

Praegu on olukorra lahendamiseks kolm suurt unistust. Ühe plaani kohaselt jagatakse Kaspia meri

(Järg lk. 7)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

20. ja 21. sept. dr. M. Leesment, tel. 481-6834.

27. ja 28. sept. dr. H. Tari, tel. 922-3824.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Tüüpiline eesti talu Vilsandi saarel nagu seda mäletame Eesti iseseisvuse päevilt.

Usuline ärkamine levib N. Liidus

Oleviste kirik kujunenud üheks palverännakute tsentrumiks

Usuline ärkamine ja imeteod on tõelisus tänapäeval N. Liidus. Tallinna Oleviste kirik ei ole enam ainus koht, kus kogetakse Püha Vaimu poolt tekitatud tugevat liikumist. Uusi ärkamise keskusi on moodustatud mitmel pool N. Liidus. Näiteks on Armeenia piirkonnas möödunud aastal sündinud vähemalt 40 uut kogudust.

Palverännak Tallinna Oleviste kirikusse ja muudesse usulise ärkamise keskustesse lisab veelgi vaimuliku tule levimist N. Liidus, muuhulgas Ukraina ida-osas on käimas tugev usuline ärkamine. Viimased teated räägivad, et Alma-Ata piirkonnas Kesk-Aasias kogetakse sama. Kokkutulekuil tuleb usule regulaarselt 60—70 hinge. Laieneva usulise ärkamisega koos ilmneb ka haigete parandamist.

Uueks usu tugevaks kindluseks on Ukraina, venelaste tähtsaim viljaait, kus nii rahvustunne kui usk on sügavale juurdunud rahva hulgas.

Ukrainas asuvad pooled N. Liidu registreeritud baptistidest ja nelipühilastest. Kuid seal on ka palju registreerimata nelipühikogudusi ja kolmandik N. Liidu ortodoksi kirikuist.

200.000 N. Liidu 400.000 baptistist ja nelipühilasest elavad Ukrainas. Ukraina pealinnas Kiievis on mitmeid baptisti kirikuid. Suurimat kogudust juhatas varem Georgi Vins. Jumalateenistusel koguduse palvelas käib tavaliselt 500—1000 inimest. Ametlike andmete järgi on sadu baptisti- ja nelipühikogudusi lasknud end viimase viie aasta jooksul registreerida. Nelipühilased on jagunenud Ukrainas mitmeks erirühmituseks ja Ida-Ukrainas on palju registreerimata kogudusi, kus viimasel ajal on kogetud suuri ärkamisi.

Räägitakse, et N. Liidu ärkamised said tegelikult aluse Soomes, sealt need levisid Eestisse ja Eesti kaudu mitmele poole N. Liidu siseosadesse, muuhulgas ka Ida-Ukrainasse.

Praegu on N. Liidus suur huvi kõige vastu, mis on vana, nagu ikoonid, kirikumuusika ja ka kirikuajalugu.

Ukraina maaelanikud täidavad ortodokskirikud. Enamus kirikulistest on vanemad inimesed, aga vähemalt neljandik on nooremad või siis keskealised. Hoolimata 1930-ndate aastate karmidest tagakiusamistest, on tänapäeval umbes 4000 Ukraina 11.000 ortodokskirikust säilinud. Üks N. Liidu kolmest teoloogilisest seminarist tegutseb Odessas. Seminaris valmistuvad vaimuliku kutse vastu 60 uut õpetajat aastas. Enne revolutsiooni oli Venemaal 53.000 ortodokskirikut ja 57 teoloogilist seminari, kuigi rahvastik oli palju väiksem praegusest.

Stalin kiskus pärast sõda välja katoliikliku kiriku Ukrainast. Praegu on ametlikel andmeil katoliku kogudusi vaid üksikuid. Teiste kanalite kaudu on siiski saadud teateid, et Ukrainas toimub põranda all mõnesajaline preestrite grupp.

Kui viimane teade osutub õigeks, siis on kuuldus katoliikliku kiriku surmast Ukrainas enneaegne.

Palju on räägitud sellest, kuidas inimesi voolab Oleviste kirikusse suurel arvul igalt poolt N. Liidust. Juba hommikul kella viie ajal on mõned neist juba istumas ja ootamas jumalateenistuse algust. Paljud on külalisteks eesti usklike kodudes, kus mõnikord on tulnud majutada ja toita kuni 70 palverändurit. Toitlustamise teevad eriti raskeks toiduäride vähesed varud. Aga vaim on elav ja üks soomlane, kes külastas Oleviste kirikut ütleb, et „Jeesus on sama ja üha võimeline ka idapoolses naaberriigis".

Nüüd on üle maa siiski 53 samasugust ärkamiskeskust, kuhu usklikud mitmelt poolt kogunevad.

Kui soomlasest külaline Eestis küsis, kuidas soomlased parimini võiksid eesti usklikke aidata, tekkis pikk vaikus.

Väga tõsisena vastati lõpuks: Me ei palu teilt midagi. Kõige pealt olge vabad. Püha Vaim valgustagu teid, mis teil tuleb teha ja toimige selle järele."

Soomlane lisas, et kuigi Soomes on vahetevahel suhtutud natuke halvustavalt riietusabile, küsis ta siiski, kas nad vajaksid riietusesemeid. Üks kuulajaist purskas nutma ja nad ütlesid nagu ühest suust:

„Te kindlasti ei suuda mõista, kui palju see meile tähendab. Aga sama palju tähendab see ühendus, mida kogeme sellega, kui te tulete meid tervitama. Tehke nagu Püha Vaim teid soovitab".

Usulise ärkamise juhtumeid on üle Venemaa. Möödunud novembrikuul, kui peeti suuri oktoobriptihasid, mis kestsid kaks päeva, andsid need pühad võimaluse ka kristlastele oma jumalateenistuste pidamiseks. Habarovski piirkonnas valmistasid kristlased hoolikalt ette „pühadele". Nad organiseerisid muuhulgas ka kuuajalise pideva palvevalve enne seda. Jumal vastaski imeliselt sellele palvele — Blagovetshtshenski linnas peetud vaimuliku koosolekul ärkasid usule 120 inimest. Samasugune juhtum oli ka Pihva pirkonnas.

Üheks usule tulnuks on 25 aastat kommunistlikus parteis olnud õhujõudude major Dmitri Suharev.

Ta on olnud kommunistlikus parteis parteiajaloo õpetajaks ja on saanud oma ametikohustuste täitmise eest 20 auhinda ja medalit.

Mõni aasta tagasi sai tema abikaasast usklik, mis tekitas parteiliikmele raskeid probleeme, tema ametikarjääri tekkis must plekk, ta ei saanud enam parteiajalugu õpetada. Kuid major elas möödunud aastal ise läbi usulise ärkamise, ateist hakkas tundma maailmakõiksust ja sai Jumala lapseks. Selle sammu tõttu ta vallandati oma töökohalt ja viidi vaimuhaiglasse uurimisele. Põhjuseks nimetati, et ta mõistus oli usu tõttu läinud segamini. Pärast 17 ööpäevalist uurimist ja abikaas poolt esitatud tunnistusi ta vabastati. Nüüd on ta usu tõttu nimetatud oma ametikohale kõlbmatuks ja talle ei anta pensioni, ehkki ta oleks selleks õigustatud pärast 25 teenistusaastat. Hiljuti esitas ta palvekirja N. Liidu kõrgeimale juhtkonnale, paludes selgitada enda kõrvale lükkamist.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

kui palju noori 20-ne aastaseid jäetsid endid võimalikuks sundsõjaväeteenistuseks registreerimata. Registreerimine pidi toimuma ajavahemikul 21. juulist kuni 2. augustini ning hõlmas eeskirjade kohaselt kõiki 19 ja 20-aastaseid mehi. Kalkulatsioonide kohaselt on Uhendriikides umbes 4 miljonit nendes aastakäikudes noormeest ja registreerimist toimetanud ja juhtinud asutused ennustasid, et ainult kaks protsenti ignoreerib valitsuse ülekutset ja jätab oma nime registrisse kandmata. Nüüd on aga põhjust arvata, et registreerimisest eemale hoidnute ja jooksikute protsent on tunduvalt suurem, varieerudes osariikide ja piirkondade järele.

Bostoni ajalehe „Boston Globe" andmetel on registreerimisest kõrvale hoidnute protsent 25. Valge Maja kalkulatsioonid oletavad, et lõplikkude kokkuvõtete selgumisel on registreerimata jäänud umbes 10 protsenti kutsealustest. Ka see protsent tundub suurena, kuna tegelikult on siin tegemist umbes 400.000 mehega, keda valitsusvõimud peavad hakkama taga otsima ning sundima seaduses ettenähtud korraldusi täitma.

Valitsuse advokaadid arvavad, et suurem osa eemale jäänuid asuvad kohe registreerimislaua taha kui nad kuulevad, et neid võidakse karistada kuni viie aastase vangistusega ja 10.000 dollarilise rahatrahviga. Kuid sundsõjaväeteenistuse vastased, kes on organiseerinud avalikke demonstratsioone ja ässitanud üles noori, teavad kinnitada, et valitsus ei jõua kunagi sellist noorte väge vastutusele võtta ja karistada. Uhtlasi väidavad mõned advokaadid, et Carteri andestus paljudele Vietnami sõjast kõrvalehoidnutele ja sõjaväejooksikutele 1977. aastal maksab nüüd valusalt kätte ning on suureks takistuseks 1980-nendatel aastatel sõjaväeteenistusest kõrvalhoidjate vastutusele võtmisel.

Sellest kõigest võib ainult järeldada, et minevikus tehtud vead annavad praegu ja tulevikus kibedalt tunda. Praegu ei ole veel aeg Uhendriikide kutsealuste registreerimise õnnestumise või ebaõnnestumise suhtes lõppjäreldusi teha kuid kahtlemata tuleb Carteril või tema järglasel sel puhul tegemist teha tõsiste ja tülikate probleemidega, kuna sõda — isegi siis kui see tundub viimases hädas endakaitseks — on paljude ameeriklaste arvates üks väga must ja paha asi, millest tuleb kõigi abinõude ja vahenditega eemale hoida.

AMI

„Lõbus laupäev" Mäeotsal

Vancouveri pensionäride tegevusest

VANCOUVER — Vancouveri Eesti Pensionäride Ühingul on kavas juba oma organisatsiooni viienda sünnipäeva tähistamine. Kavas on ka mitmete loengute pidamine kohalike eesti arstide poolt. 10. septembril algas ühingul sügishooajaline tegevus.

Suvel oli tähelepanuväärsemaks sündmuseks järjekordne „Lõbus laupäev Mäeotsal", millest üle saja inimese osa võtsid. Perenaised olid palju maitsvaid võileibu valmistanud, R. Sukmit ja O. Rumberg üllatasid vähkidega.

Kavalises osas mängiti Kusto Pikkeri juhatusel näidend „Dr. Kure kõnetund".

Tegelasteks olid E. Kurvits, L. Mäeküla, K. Pikker, A. Kuudre, A. Nurmsoo, I. Valgre ja L. Suurkask. Lisaks näidendile esitasid Liisa Kanna ja pr. Suurkask ühe eksootilise tantsu.

Pensionäride koosviibimine oli väga lõbus ja meeleoluline. Uhing kutsub kõiki eestlasi, kes on 60-aastased või veidi üle, oma liikmeskonnaga liituma, et vanusepäevi sisukamaks muuta.

Automaatkõned Tallinna?

Soomes teatati, et katsed on käimas automaatseiks telefoni otseühendusteks mõnede linnadega N. Liidus — nimetatakse Moskvat, Leningradi, Tallinna, Minskit ja Kievit.

Tuleb valida vaid vastavad koodinumbrid ja kõne vastuvõtja telefoninumber, nii nagu see on praegu juba üldine läänelises maailmas. Sellevastu ei saavat aga veel N. Liidust läände võtta automatiseeritud otseühendusi.

Teised Meeslaulu Päevad peetakse tänavu 4. ja 5. oktoobril Melbourne'is. Esimesel päeval on ettenähtud Teiste Meeslaulu Päevade avamine ja kontsert-pidu, teisel päeval EELK Melbourne'i Pauluse koguduse korraldusel Eesti Maja vastas olevas St. John Anglikani kirikus pidulik kontsert-jumalateenistus. Pärast jumalateenistust toimub Eesti Majas kirevä kavaga kooride sõprus-kokkutulek, millest on osa võtma kutsutud kõik kellele eesti meeste laul on südamelähedane. Eeloleva pidustuse eel uuendati Eesti Maja teist ja kolmandat korrust ikka kaunimaks ja kodusemaks.

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 465-4650 või 465-4659
Ühenduses on jõud
Pank avatud: päeval 10.00 — 3.00 (esmasp. reedeni), õhtul 5.30 — 8.00 (esmasp. ja neljap.)
LAENUD SOODSATEL TINGIMUSTEL KAASMAALASTELE
Informatsiooni saab pangast lahtioleku aegadel.
Kõik uued laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30.000.— ulatuses, jäädava töövõimetuse puhul on kindlustatud kuni $10.000.— ulatuses vastavalt kindlustuste tingimustele.

UUDISEID KODUMAALT

Haapsalu lossipargis etendus neljal õhtul Paul Kilgase vabaõhunäidend, Haapsalu Valge Daami aineil kirjutatud „Haapsalu legend". Näidendis esinesid kohaliku rahvateatri „Randlane" näitlejad, asjarmastajad ja Haapsalu vehklemiskooli õpilased. Lavastajaks oli Ilmar Tammur.

Augusti teisel poolel külastas Stokholmi Tallinna Riiklik Akadeemiline Draamateater, esitades Nybropaviljonis kolm ühevaatuslikku näidendit. Jüri Järvet mängis Samuel Becketti „Mr. Krappi viimane lint", Heino Mandri Jaan Krossi „Pöördtoolitunni" ja Mikk Mikiver kollaazhi Juhan Liivi luulest „Varju ja valgust". Ühevaatuseliste näidendite kõrval esitati B. Alveri luulet, Jüri Tuuliku humoresk, stseen „Hamletist" jm. Külalisetenduste korraldajaks oli Rootsi Kuninglik Draamateater koos Balti Instituudiga. Teater mahutas ainult 150 inmest, mistõttu paljud ei pääsenud sisse.

Oma moodi juubelit märgiti Jõgeva Sordiaretusjaamas, kus on möödunud 60 aasta jooksul aretatud või parandatud üle 150 sordi. Praegu tehakse aretustööd „Esme" odrasordi, „Ella" kaerasordi, „Ane" kartulisordi ja „Visa" tomatihübriidsordiga.

13. ja 14. augustil tähistati Kihelkonnal Vilsandi Riikliku Looduskaitseala 70. aasta juubelit. Sel puhul peeti konverents, kus oli mitmeid teemakohaseid ettekandeid ja tehti ekskursioone kohapeale.

Vaiku (praegune Vilsandi) looduskaitseala asutati 14. augustil 1910. a. Riia Loodusuurijate Ühingu poolt. See oli Venemaal kõige esimene looduskaitseala ja Saksamaal 1907. a. asutatud Jordsandi kaitseala kõrval teine omataoline Põhamere-Läänemere piirkonnas. Vaika kaljusaarestik oli see tuumik, mis 35 hektaari suurusel pindalal võeti alguses kaitse alla. Nii I kui ka II maailmasõdade ajal hävis sealne linnuriik, kuid taastati jälle pärast sõda. 1971. a. laiendati kaitseala 10.700 ha suuruseks ja hõlmab nüüd üle 100 merelaiu ja -rahu ning nende vahelised veed. Praegu on mureks igat liiki kajakate üleliigne siginemine, kes hävitavad kaitsealuste lindude munad.

Paide elanikud avaldasid soovi uue iseteenimise pesumaja avamiseks, kuid rajooni täitevkomitee on seisukohal, et see ei ole vajalik ja saadakse probleemist üle olemasoleva pesumaja laiendamise ja ajakohastamisega.

Soome Mainos TV lõpetas hiljuti Tallinnas telefilmi „Aino Kallas" võtted. Telejutustuse taga on stsenarist ja rezhissöör Hilkka Vittika ja lavastaja Varppa Kuusela-Kehkonen. Enne filmimisele asumist toimus pikk ja hoolikas töö arhiivides ja muuseumides, otsiti üles ja kohtuti inimestega, kes tundsid kirjanikku. Käidi ka Londonis, kus Aino Kallas koos oma Eesti Vabariigi saadiku Oskar Kallasega pikemat aega elasid. Tallinnas oli filmijail vestlus Marta Saariga, kes hästi tundis ja teadis Kallaste perekonda.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" _____ 19____. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____

Aadress _____

Meie südamlik kaastunne proua IRENE SOODLA'LE tema kalli venna

ARVED HEIMBERG'i

surnud 9. septembril 1980 Cardiffis, Inglismaal
kaotuses

Leinas

AINO, JULIUS
SIIRI, EERO
ERNA, ENNO
Vancouver, B.C.

ARMSAT KRISTLIKKU VENDA JA KAUAAEGSET KOGUDUSE NÕUKOGU LIIGET

ELMAR MÄEUMBAED'a

sündinud 8. augustil 1922 Käinas
surnud 16. septembril 1980 Sault Ste. Maries

mälestab

SAULT STE. MARIE EELK KOGUDUS

ARMAST TÄDI, VANATÄDI JA VANA-VANATÄDI

IDA KIVIKINK'u

sündinud 17. jaanuaril 1898 Tapal
surnud 14. septembril 1980 Torontos

mälestab vaikses leinas

INGE JÄRVEL perekonnaga
AINO TOIGER perekonnaga

ARMAST SÕPRA

RUDOLF KORP'i

mälestavad kurbuses

LUISE ja JÜRI VAHER

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

KIRIKUD

EELK TORONTO
VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühapäeval, 21. septembril JUMALATEENISTUS kell 11. hommikul. Kodumaalt lahkumise aastapäev. Solist Lydia Kööp.

Pühapäeval, 28. septembril jumalateenistus kell 4 p.l.

5. okt. LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l.. Kohvilaud.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonsaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID

Ari lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8—2. Esmasp. suletud.

Ameerika pantvangid vabastatakse enne 4. novembrit?

TEHERAN — Iraani välisminister Sadegh Ghotbzadeh avaldas arvamust, et ameerika pantvangide kriis Iraanis lahendatakse juba enne Ühendriikide presidendivalimisi, mis toimuvad teatavasti 4. novembril. Poliitilistes ringkondades mainitakse, et Iraanis kardetakse Ronald Reagani Valgese Majja tulekut, mille tulemusena Ühendriikide poliitika Iraani vastu võib muutuda tunduvalt sõjakamaks ning Ühendriikide valitsus võib astuda drastilisi samme vangide vabastamiseks.

Uusi sõnu eesti keeles

Nõukogude ajalehe „Kodumaa" keelenurgas on Tiiu Erelt esitanud valiknimestiku uutest sõnadest eesti keeles. Nii väga uued need ei ole. Osa on juba Aaviku poolt avaldatud ja enamik leidub „Õigekeelsussõnaraamatus". Valiknimestiku eesmärgiks on teatavaid sõnu aktualiseerida ja käibele juhtida. Käesolevas artiklis on valiknimestikust omakorda tehtud valik — samuti sõnade aktualiseerimise ja käibelejuhtimise eesmärgiga. Valikul on eelistatud sõnu, mis on tuletatud tuntud tüvedest, tuttavamaid laen- ja tehissõnu (kunstlikult loodud sõnad), liitsõnu, mis vahendavad mõisteid paremini kui senised pikad ja kohmakad ümberütlemised.

AABE (aape, aabet) kirjatäht
ARENGUMAA arenev maa
EDASTAMA teadet või andmeid edasi andma, edasi toimetama
EELTRÜKK eraldi trükis vähestе asjatundjate jaoks, mis avaldatakse enne uurimuse väljaandmist üldsuse tarvis, preprint
EEND (eendi, eendit) etteulatuv osa
EENDUMA esile või ette ulatuma
EINELA (3. välde) einestusruum, einestuskoht
ENNETUSREMONT profülaktiline remont
ERAMU üksikelamu, villa
ESMATARBEKAUP igapäevases elus tarvilik kaup
HAAGIS järele- või külgehaagitu, näiteks vanker, kelk, põllutöömasin
HEITMED tootmisjäätmed, näiteks praht, heitvesi, heitgaas
HÕLJUK õhkpadjale toetuv sõiduk
HÜVITIS kahjutasu
ILUVÕIMLEMINE naiste spordialasid, kunstiline võimlemine
JÄIDE (jäite, jäidet) maapinda, puid jm. kattev õhuke jääkord
KAUBAHALL suur iseteeninduskauplus, kus peale toidukaupade müüakse ka kõige vajalikumaid tööstuskaupu, supermarket
KEHUTAMA õhutama, ergutama, julgustama, millekski hoogu andma
KLEEBIK pealekleebitav sedel, märk vms., kleeppilt
KOLKLUS kohalike huvide esiplaanile seadmine
KOOLIEELIK koolieelses eas laps, 3—7-astane laps
KULGUR liikuraparaat, iseliikuv aparaat — liitsõnades: kuukulgur, sookulgur
KÄITAMA tegevuses pidama, näiteks masinat
LAINELAUASÕIT pikal laual seistes laineil liuglemine ilma tuule, aeru või mootori abita, ingl. surfing, surfriding
LAINELAUD lainelauasõidu vahend
LAINELAUDUR lainelaual sõitja
LAUS läbini, üleni — liitsõnades: lausjää, -koristus, -külv, -niisutus, -panel, -plokk, -sademed, -tõrje
LIIDEND- kokkupandav, lahtivõetav, näiteks mööbel: liidendkapp, liidendriiul jm.
LENDMED lendavad osakesed, lendheitmed
LIIGENDAUTOBUSS, LIIGENDBUSS, LÕÕTSBUSS kaks omavahel painduvalt ühendatud bussi, millest ainult esimesel on juhtimisseade
LIIKUR iseliikuv masin, isesõitja, vastandina järelveetavale — liitsõnades: liikuraparaat, -kombain, -kraana, -parv, -suurtükk, -teehöövel, -tõstuk, -vagun, -vanker, igiliikur ehk perpetuum mobile
LINTNUUDEL lamedaks pressitud nuudel
LIUGPAAT mööda veepinda libisev kiirmootorpaat, glisser
LOHELENNUK lihtsa konstruktsiooniga purilennuk, mis koosneb toruraamist ,riidest ja lenduri rakmeist, deltplaan
LUIDER (3. väide, -dra, -drat) luine, lahja, kondiselt kõhn, nagu luu ja nahk
LUUTLIK välistav, võimatuks tegev
LUUTMA (luudan) välistama, võimatuks tegema
MAANDUR maandatav aparaat; maasse paigutatud elektrood
MAHTIMA (mahin) läbema, maldama; aega, võimalust, mahti saama või leidma
MALL eeskuju, mudel (eriti keeleteaduses)
mehu viljalihaga mahl — liitsõnades: kirsi-, kõrvitsa-, ploomi-, porgandi-, õunamehu, mehupudel, mehupurk
MÄNGUFILM kunstiline film
MÜLTUMA kinni kasvama (soo, järve kohta)
NEIM (neima) kättemaks
NEIMAKAS kättemaksuhimuline, NEIMAMA kätte maksma
NIITNUUDEL niitjaks pressitud nuudel
NÕMIK (nõmiku) nõme isik, teadmisteta inimene, ignorant
NÕUDLEMA (nõuelda) millelegi pretendeerima, millegi suhtes nõudeid esitama
PAIGUSTAMA paikseks tegema, piirama mingile alale, lokaliseerima
PAIGUSTUMA paigale asuma, paikseks saama, lokaliseeruma
PARDEL (-dli, -dlit) habemeajamisaparaat või -riist — liitsõnades: elektri-, tera-, vedrupardel
PELGALT ainult, paljalt
PELK paljas, puhas, selge
PELUTAMA hirmutama, peletama
PELUTU kartmatu, kohkumatu, vapper
PINGELÕDVENDUS siirdumine külmalt sõjalt normaalsetele riikidevahelistele suhetele
PURJELAUASÕIT purjelaual seistes laineil liuglemine, ingl. windsurfing
PURJELAUD spordivahend, mis koosneb lauast, mastist ja purjest
PURJELAUDUR purjelauasõitja
PÕLISTAMA põliseks tegema, jäädvustama
PÕLISTUMA põliseks saama
PÕRPIMA rabavalt, vapustavalt, tähelepanu äratavalt mõjuma, frapeerima
PÕRPIV vapustav, rabav, frapantne
PÄRRE (pärde, pärret) barjäär, tõkkepuu, kaitsevõre
PÜSIKAUP pikka aega tarbitav kaup
RAAL (raali) programmjuhtimisega andmetöötlusseade, elektroonarvuti
RAALIMA raaliga töötlema
RIBAKARDIN akna ribakate, zhalusii
TEHISLIK kunstlik, inimkätega loodud, vastandina looduslikule — liitsõnades TEHIS-: tehiselund, -jää, -kaaslane, -keel, -kiud, -materjal, -nahk, -siid, -sõna, -veekogu
TEISMELINE 11 (13) — 19-aastane nooruk, -teistkümnene nooruk, ingl. teenager (nimisõna); 11 (13) — 19-aastane, teistkümnene (omadussõna)
TIPPNÕUPIDAMINE nõupidamine kõige kõrgemal tasemel, riigijuhtide nõupidamine
TOOTLUS toodangu või tööoperatsioonide hulk, mida tööline või terve tootmis- üksus peab ajaühikus tegema, väljatöötus
TURUNDUS turuasjandus, ing. marketing
TURVAVÖÖ ohutusrihm, kaitserihm
TÕSIELUFILM dokumentaalfilm
TÖÖVÕIMLEMINE tööasendist ja -iseloomust tingitud väsimuse ja rühivigade kõrvaldamine võimlemisharjutuste abil
UMMISSÄRK kõrge rullkraega särk
VESTMIK vestlussõnaraamat
VIHMUTAMA pihustatud veega niisutama, kastma
VIRGUTUSVÕIMLEMINE hommikvõimlemine ja töövõimlemine
VOLDIK (voldiku) kokkuvolditav väike trükis, buklet
VOOLIAS (voolsa, voolast e. voolsat) ägedasti voolav
VÕÕRANDAMA midagi omandusest ära võtma
VÄLMIMA välja mõtlema
VÖÖTRADA laiade valgete joontega märgitud ülekäigukoht, nn. sebra
ÄRANDAMA (sõidukit) omavoliliselt ära viima
ÜHISSÕIDUK ühiskasutuses olev transpordivahend, s.o. autobuss, tramm.

(EPL) HELMI ELLER

Sydney Eesti Maja juubel

SYDNEY — Sydney Eesti Maja tähistas oma 40. aastapäeva kontsert-aktusega augustikuu keskpaigu. Sydney Eesti Majja oli sel puhul kogunenud paarsajaline eestlaspere kelle hulgas oli ka 8 isikut, kes olid kaasa teinud Sydney Eesti Maja avatseremonia 40 aastat tagasi. Sellekõrval oli eesti rahvast võrsunud noori samavõrra või vähemgi. Kavalises osas praost E. Kiviste pidas avapalvuse, aktusekõne praegune kooperatiivi esimees ja omaaegne selle maja ehitaja Anton Trumm. Viimane on Austraalias olnud juba 54 aastat ja oma kõnes ta meenutas maja ehitamise mõtte teket ja kavandamist. Maja muretsemiseks oli tekkinud vajadus, kui tookordne eestlaskond oma seltsiga pidi suurematest üüritud ruumidest väiksemasse kolima ja vallasvarale ei jätkunud uues üürikorteris ruumi. Oma kõne lõpul ta tänas kõiki koosolijaid, kes austavad seda maja. Muusikalisel poolel laulis ühendatud segakoor Eili Annuki juhatusel.

Toimetusele saadetud kirjandus

TUNNE EESTIT I: EESTI RAHVASTIK. Hans Kauri ülevaade eesti rahvastiku kujunemisest. Rootsi Eestlaste Esindus, Stokholm 1980, 17 lk.

LÄÄNEKAARE POSTIPOISS nr. 3(101) — 1980. Vancouveri Eesti Seltsi informatsioonibülletään, sisus „Tegevuskava 1980. aastal", E.R. „Eesti Poliitvangide Aasta tähistamine 26. 4. 80 „Meie Kodus" ", E. L. „Viiteist poliitvangi Vancouveri hooldusel", Uustulnuka „Võidupüha kõne 1980", Heino Tammeti luuletus „Vabaduspäevaks", Luise Kibuvits „Ülemaailmsed Eesti Päevad 1980 Rootsis", Anu Rehtlane „Mälestused Rootsist". JKK „Eesti ained Kanada ülikooli — kuidas?", Oliver Pütesp (15 a.) „Emadepäeva aktus ja VES-i Täienduskooli 30. aasta tähistamine", „Eesti kooli 30. aastapäev", „Vancouveri Eesti Seltsi Täienduskool", „VES'i Täienduskooli algaastad". L. Kibuvits „August Raudsepp 70-aastane", „Rahvatantsijate ESTO-80 sõit", A. Pärn „V. Eesti Seltsi ülevaade 1980. a. suvisest hooajast", E. Lepnurm „Vancouveri Eesti Seltsi laulukoor 30-aastane", „XV Lääneranniku Eesti Päevad Seattles 1981", V. Tilk „Johann Eilau 70", A.K. „Mäeotsa lõbus laupäevaõhtu 26. juulil, 1980", L.S. „Vancouveri E.P. Ühingu teated". A.K. „M/S Odessa", Niina Klaasi luuletus „Lapsepõlve mälestus", H. Maisma Hansson „Otstarb pühendab abinõu", V. Tilk „Ernst Hansson — in memoriam". E. Kalkun „Viimane jumalagajätt Toivoga", „Tervisest". L.S. „Kunstist ja muust", A. Rehtlane „Kes on see mees?". Nende vahel mitmeid lühemaid teateid ja kirjutusi.

● Ajakirja „Minneapolis-St. Paul" juulikuu numbris on pikem artikkel MacPhail muusikakoolist, mis töötab University of Minnesota osakonnana Minneapolises. Selles muusikakoolis on üle 90 muusikaõpetaja, neist üle 10 laulu alal. Ometi on ajunukese lauluõpetajana välja toodud eesti populaarse lauljatari Maret Panki nimi. Artiklis mainitakse, et Maret Pank tuli MacPhail Muusikakooli 1950-ndates aastates ja ta õpetab laulu. Maret Pank jättis oma kodumaa Eesti maha kui venelased okupeerisid selle maa aastal 1944. Ta on laulnud osasid Rigolettos, Marthas, La Bohemis ja teistes ooperites Euroopas enne saabumist Ühendriikidesse.

Vajatakse väikese lapse

JÄRELVAATAJAT

3 p. nädalas Scarboros
Helistada õhtul 282-3263

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 690-5772

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Venelaste laviin Tartus

Kui tihedad „suhted" valitsevad okupeeritud Eestis „vennasrahvaga" Venemaal, sellest annab teatava pildi Tartus ilmuv „Edasi" oma 19. juuni numbris. Leht kirjutab:

Jõesadama reisilaevadel on praegu täiskoormus või üle sellegi. Tartu ja Ihaste vahel kursseeriv „Kreutzwald" sõidutab päevas 1000 inimest, igal hommikul suunduvad Pihkvasse kolm tiiburlaeva, pardal 160 sõitjat. „Vanemuine", mis teeb kolmepäevaseid matku on ettetellijate käsutuses. Jõukamad asutused on tellinud laeva 40-le, sest nõnda palju on seal magamiskohti. Kes arvab läbi saavat vähemate mugavustega, mahutab ära 100 inimest.

Mootorlaev „Koidula" asub „Võrtsjärvel", teenindades sealseid puhkelaagreid ning Viljandi linna ja rajooni asutusi-ettevõtteid. Päevas viib laev veeteele 400—500 inimest. Igapäevaseid sõite Narva—Vasknarva ja Narva—Slantsõ alustas kiirlaev „Zarja", päevas pardal 200—300 inimest.

Veematkale sooviks rohkem rahvast, kui laevadele mahub. Käivad läbirääkimised meie siseveekogudele sobivaid tiiburlaevu tootva Valgevene laevatehasega ning Leningradi ja Moskva tehastega, kus tehakse pikemateks matkadeks laevu. Järgmisel viisaastakul soovib jõesadam soetada vähemalt kaks ajakohast mugavustega (öömine, toitlustamine jms.) laeva, et taas rahuldada terve Nõukogude Liidu reisihuvilisi. „Lermontov" oli selline matkalaev, tegi 12-päevaseid sõite. Olgugi, et ta juba kuus aastat hotellina kai ääres seisab, laekub ikka veel tellimisi.

Nii kirjutab keegi Ivi Drikkit Tartust. Kust need reisijatehulgad, millest juttu, tulevad on teada. Eestlastel pole tõenäoliselt mingit huvi Pihkva ega Slantsõ vastu, et iga päev sajad sinna ja ka tagasi sõidavad . . .

VES

„Kodanlike iganditega" vaade Tallinna lähedal oleva kolhoosikeskuse õuele, kus moodsate ehitusplaatide kõrval norutavad hobused, kuna vankreil on piimanõud.

Haritav põllumaa unustatakse kasutamata

Eesti põllumaast ümmarguselt 41.000 hektari kuulub individuaalmajapidajaile

Alalise ilme võtnud toiduainete nappus N. Liidus on sundinud tähelepanu suunama igale maalapile, mis kasutamatult on unustatud. Kehtestatud maaseadusandlus ja „Eesti NSV maakoodeks" oma sätetega näeb ette maade ratsionaalse kasutamise. Kui kaugele sellega on mindud, vähemalt plaanikohaselt, näitavad sammud, mis on ette võetud kolhoosi- aga ka individuaalmajapidamiste maa-alade üle kontrolli pidamiseks.

Nüüd on maksma pandud spetsiaalne kontroll maa kehtestamise üle. Seda teostab rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede kõrval Eesti NSV Põllumajandusministeeriumi Maakorralduse ja Maafondide Kasutamise Järelvalve Valitsus vastavalt maa kasutamise riikliku kontrolli põhimäärustele ja „Eesti NSV maakoodeksi" sätetele.

See kontroll peab tagama ministeeriumide, keskasutuste, kooperatiivsete ning ühiskondlike ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste, samuti kodanike poolt maaseadusandlusest ja maa kasutamise korrast kinnipidamise ja maakorralduse õiguse maa ratsionaalse kasutamise ja kaitse eesmärgi.

Suurt tähelepanu osutatakse just põllumaa täielikule külvide alla võtmisele.

Möödunud aastal korraldati üle 800 kontrollkäigu, mille ajal avastati rida puudusi maa kasutamisel. Kokku oli sellist külvi alla panemata unustatud maad 1200 hektari ulatuses.

Kingissepa (Saaremaa) rajoonis Mustjala kolhoosis oli 40 ha haritavat põllumaad unustatud kasutamata. „Saare Töölise" nimelises kolhoosis 10 ha, Jõgeva rajooni Kaarepera sovhoositehnikum jättis kasutamata 10 ha, Mooste näidissovhoos Põlva rajoonis 45 ha põldu, Vigala kolhoosis ja Sooniste sovhoosis Rapla rajoonis seisis tühjalt 60 ha põllumaad. Valga, Laatre, Tahe ja Keeni sovhoosides olid külvamata kartulikuhjade asemete tõttu üle 7 ha põldu.

Kasutamata põllumaade väljaselgitamiseks ning nende täielikuks kasutamisele võtmiseks, eriti põllumaa osas, kinnitati tänavu märtsis vastav abinõude plaan paari kõrge komitee poolt.

Nimetatud plaan nägi ette aprilli- ja maikuu jooksul kõikide maakasutajate osas läbi viia ulatuslik kontroll maakorraldusteenistuse, rahvakontrolligruppide, majandite vastavate töötajate osavõtul. Saadud andmed töötatakse läbi, kontroll maakasutuse üle aga jätkub. Soovitatakse, et kõik ise veel kontrolliksid, kuidas nad oma maad kasutavad, sest kõik arvestuslik maa peab olema kultuuride alla võetud.

Kuid sellest pole veel küllalt, et avastada unustatud põllutükke, vaid tähelepanu on vaja pöörata ka sellele, kuidas kasutatakse majandis olevate teede ääri, tootmishooneid ümbritsevaid alasid, peremeheta jäänud maja puhul ka selle õue- ja aiamaad.

Eesti praegu haritavast põllupinnast on ümmarguselt 41.000 hektarit põllumaad individuaalkasutajate valduses.

Selle hulka kuuluvat ka aianduskooperatiivid. Põllumajandusministeeriumi inspektsiooni juhataja A. Mägi nõuab, et tuleks jälgida ka, et siingi oleks kogu pind ratsionaalselt kasutusele võetud, et poleks risustumist ega umbrohustumist. Kui ühismajandi põldudel tehakse umbrohutõrjet, tulevat ka kõigil teistel maavaldajail sellest tööst osa võtta, s.t. kaasa kiskuda kolhoosi või sovhoosi tööle.

Kõik otsingud toidulaua rikastamiseks on viinud maalappide otsimisele ja kasutusele võtmisele. Teiselt poolt on siiski küllaltki palju andmeid, et endise iseseisvuse aegsed talud on söödis või metsastunud.

Rootsis arutati keele ja ajaloo õpetamise küsimusi

STOKHOLM — 11.—15. augustini toimus Sigtunas kursustehotellis „Sjudarhöjden" eesti õpetajate kursus, millest võttis osa eesti algkoolide, täienduskoolide, mängukoolide ja rootsi koolide eesti keele õpetajaid Stokholmist, Göteborgist ja teistest linnadest, kus tegutsevad eesti õppeasutused. Kursuse korraldajaks oli Eesti Komitee Kooli- ja Noortetoimkond koostöös Rootsi Koolide Peavalitsusega, juhatas E.K. Kooli- ja Noortetoimkonna esimees fil. dr. Johan Ungerson.

Avaloengu pidas prof. Teodor Künnapas Jean-Paul Sartre'i õpetusest. Kirjanik Arvo Mägi pidas Sigtunas viis loengut. Ta käsitles tänapäeva eesti eepikat kodumaal ja paguluses, esitades katkendeid teostest, iseloomustades autoreid, nende elulugu ja loomingut ning kirjanduslik-ühiskondlikku tagapõhja.

Eesti keele tundides, kus õpetajaks oli fil. lic. Paul Laan, tutvuti kõigepealt uute grammatiliste juhistega, mis õigekeelsuskomisjon kodumaal on hiljuti kinnitanud. Lihtsustamisi on tehtud verbivormide kokku- ja lahkukirjutamise ja muudel aladel.

Järgnevais tundides selgitati tülikamaid küsimusi eesti keele süntaksist ja tehti sellekohaseid harjutusi.

Richard Norvell andis lühida ülevaate ESTO-80 üritustega käsikäes teostatud rahvuslikust selgitustööst, kuidas on suudetud eesti ajalugu valgustada rootsi avalikkusele ja arusaadavalt seega ka meie „kadunud eestlastele".

Linköpingi õppejõud Karin Wallin käsitles 3-tunnilises ettekandes lapse emakeele arengut juba enne sündi emaihus ja hiljem kuni teismeliseks saamiseni. Referent toonitas, et laps peab saama enne kõike emakeelse lasteaia, eelkooli ja madalastme.

Göteborgi Eesti Algkooli juhataja Aho Rebas käsitles õppevahendite valmistamist ning näitas tema poolt eelmisel õppeaastal valmistatud pildiseeriaid eesti ajaloo ja maateaduse alal.

Rootsi Sisserännuameti juhatuse liige Vladimir Popov tutvustas praktiliste kogemuste põhjal maakonna ja kogukonna koolivalitsuse tegevust, eriti sisserändajate osas. Ta pidas vajalikuks, et eesti noored oleksid rohkem huvitatud poliitilisest tööst.

Eesti Komitee esimees Heinrich Mark käsitles õpperingide tegevust ja uuendusi õpperingide osas, ning andis kaasa uued juhised, misjärel kursus lõppes üldiste läbirääkimistega. Sellel rõhutati uute õpikute saamise vajadust ning noortekirjanduse võimaluste suurendamist.

Pagulaseestlase „elamus" okupatsiooni laulupeol

„Kodumaa" (16. 7. 1980) avaldab külaliste muljeid Tallinnas sel suvel Eesti okupeerimise 40. aastapäeva puhul peetud laulupeolt.

„Kodumaa" kirjutab:

Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühingu külaliseks olid ka meie ammune tuttav, arst HARALD KEILAND Rootsist. Küsimuse peale, mitmendat korda ta sedapuhku Eesti-reisi ette võttis ning millised on seekordsed muljed, lausus ta:

„Mitmendat korda üldse Eestis külas olen, ei oskagi öelda, igatahes üldlaulupeol olen kolmandat korda. Suurepärase mulje jättis mulle rahvaste sõpruse kontsert. Selle programm oli äärmiselt huvitav ja yaheldusrikas ning väga hästi lavastatud."

Laulupeo kohta ütleb Harald Keiland „Kodumaas" m.h.:

„Elamuseks minu jaoks oli seegi, et tohutu rahvahulga seas Lauluväljakul võisime sel õhtul näha ka Nõukogude Eesti 40. aastapäeva pidustustele saabunud kõrgeid külalisi."

Korruptsioon partei ridades

Poola kommunistid lubavad partei puhastada

VARSSAV — Poola kommunistliku partei juhtkond andis üha suureneva sisemise surve tulemusena lubaduse, et ta teostab parteis suurema puhastuse ja roogib välja kõik ebaausad ja korrupteerunud partei liikmed. See lubadus avaldati partei peahäälekandjas „Trybuna Ludus", kus toonitati, et partei peab oma ridadest välja puhastama need isikud, kes heidavad halba varju partei nimele.

Poola dissidendid on skeptilised selliste lubaduste suhtes, väites, et partei sooritab ainult näilisi puhastusoperatsioone, kuna tegelikult jääb endine olukord püsima.

Dissidendid mainivad, et parteid ei ole suutnud mõjutada isegi äsjased suured tööliste rahutused ja streigid ning kommunistid jätkavad oma elu ja eksistentsi vanas vaimus.

Dissidentide poolt asutatud Endakaitsekomitee, mis on tuntud KOR nimetuse all, kinnitab, et kommunistliku partei tippudes ettevõetud muudatused on ainult kosmeetilise iseloomuga ning need ei garanteeri nende lubaduste täitmist, mis partei andis Gdanski ja Sileesia söekaevandustes toimunud streikide ajal.

Kanada Orden Terry Fox'ile

OTTAWA — Ottawas tehti teatavaks, et 22-aastasele Terry Foxile on määratud Kanada Ordeni kõrgeim aste tema ennastsalgavuse ja suurte teenete eest ühiskondlikul alal. Terry Fox kaotas teatavasti oma jala 1977. aastal luuvähja tulemusena kuid otsustas vaatamata sellele jooksta kunstliku jala abil üle Kanada mandri, et koguda sellega raha vähjahaiguse uurimiseks. Terry Fox pidi oma matka poolel teel tervislikel põhjuseil katkestama kuna vähjahaigus oli tunginud edasi kopsu. Ühe jalaga nooruki ennastsalgav algatus oli aga Kanadas liikuma pannud suured jõud ning vähjahaiguse uurimise fondi kogunes lühikese ajaga üle 12 miljoni dollari. Kuna Terry Fox on Vancouveris haigevoodis, siis sõitis kindralkuberner Schreyer Ottawast Vancouveri, kus ordeni üleandmiseks korraldati vastav tseremoonia.

Viinis tutvustatakse Arvo Pärti

Kirjastus Universal Edition (Bösendorferstrasse 12. Postfach 3. A-1015 Wien) avaldas Arvo Pärti ja tema loomingut tutvustava 6 lk. voldiku. Kaanel on helilooja pilt ja tekstis antakse saksakeelne ülevaade tema elukäigust, õpinguist ja loomingust.

Teoste registris tuuakse andmeid 20 helitöö kohta ja märgitakse ka, et valmimisel on Kontsert viiulile ja orkestrile viiuldaja Gidon Kremerile, kes on esitanud A. Pärdi loomingut.

Muide tõi ta alles 27. juunil 1980 esiettekandele A. Pärdi viiuliteose „Peegel peeglis" Viini keelpillisolistide saatel. Sama teost klaveriga mängisid ESTO solistidekontserdil 9. juulil viiuldaja Alfred Pisuke ja pianist Hilma Nerep-Mossin.

Soomlane laulab Mart Saare laule

Stokholmi Folkoperan (Rahvaooper) korraldab eeloleval sügishooajal soololaulude õhtute seeria, kus esinevad m.h. Kerstin Meyer, Erik Saedén, Helge Brilioth ja Björn Asker.

Erilist huvi eestlastele pakub soome ooperilaulja Martti Walléni kontsert pühap., 2. nov. Nimelt esitab Martti Wallen oma kontserdil rea Mart Saare laule. M. Wallen laulis teatavasti M. Saare laule ühel EV aastapäeva aktusel Stokholmis. Ta on laulnud Saare laule ka Helsingis ja Soome raadios.

Klaveril saadab eesti pianist Mart Lille Helsingist, kes esines ESTO 80 ajal Stokholmis Ed. Tubina helitööde õhtul ja Noortekontserdil nii solistina kui saatjana.

Vene tankikolonn hävitati

NEW DELHI — New Delhisse saabunud andmeil on vene okupatsioonijõududel ja nende käsutuses olevatel afganistani kommunistlikel üksustel tekkinud suur lahing partisanidega Kabulist põhja pool asuvas Panjishr'i orus. Partisanid sulgesid ühel kitsal mägestikuteel lõhkeainete abil tekitatud maalibisemisega vene suuremale tankikolonnile taganemistee ja hävitasid 20 tanki. Suuremaid võitlusi on tekkinud ka teistel mägestikuteedel, kus partisanid takistavad vene sõjaväekolonnide liikumist ja tekitavad neile suuri kaotusi. Ajalooline linn Herat on kuuldavasti täielikult partisanide kontrolli all.

RATAS OPTIK

247 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2

Tel. 465-6251

SOOVITAME PRILLE PARIMAS KVALITEEDIS
KAEKELLADE MÜÜK JA PARANDUSTÖÖD
TÄIDAME KODUMAISEID PRILLIDE RETSEPTE

SOOVITAKSE ÄRISSE
MÜÜJANNAT
OSALISE VÕI TÄISAJAGA
TEL. 465-9905

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, torud, puutööd jne.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

Remenyi house of music

TORONTO PARIMAD MUUSIKALISTE INSTRUMENTIDE SPETSIALISTID.
PEENEMAD JA PARIMAD KLAVERID JA TIIBKLAVERID.
210—230 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M5S 1T8
961-3111

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Pagariäri neile, kel on peen maitse
Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2205, kell 3—5 p.l.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

SPORT

Eesti meistrivõistlused

Jõekäärul 6. septembril toimunud rahvusvaheliste kergejõustikuvõistluste raamides toimusid ka eesti meistrivõistlused, kus saavutati järgmisi paremaid tulemusi:

Tütarlapsed bantam klassis: 60 m — Ellen Oiling 10,7. 200 m — Ellen Oiling 36,8. Kaugus — Ellen Oiling 2.23 m. Pesapalli vise — Ellen Oiling 13,7 m.

Tütarlapsed midget klassis: Kõrgus — Pia Metsala 1.10 m. Kaugus — Pia Metsala 2.43 m. Kuul — Pia Metsala 5.02 m.

Tütarlapsed intermediate klassis: 100 m — Juta Metsala 14,6. Kõrgus — Juta Metsala 1.25 m. Kaugus — Juta Metsala 2.99 m. Ketas — Juta Metsala 16.54 m.

Poisid junior klassis: 800 m — Toivo Lainevool 2.58,8. Kõrgus — Toivo Lainevool 1.15 m. Kaugus — Toivo Lainevool 3.38 m. Oda — Toivo Lainevool 18.8 m.

Meeste vaba klass: 5000 m — Martin Jõgi 22.53,8. 10.000 m — 1) Mihkel Türk 41.12,2, 2) Uno Limit 48.28.3, 3) Martin Jõgi 49.21,0. Kaugus — 1) Robert Vessmann 4.62 m, 2) Martin Jõgi 3.92 m. Oda — Robert Vessmann 44.90 m. Kuul — 1) Robert Vessmann 10.42 m, 2) Martin Jõgi 8.15 m. Ketas — 1) Robert Vessmann 27.35 m, 2) Martin Jõgi 23,62 m.

Rahvusvaheliste võistluste raamides saavutati oma klassides järgmisi esikohti: Juta Metsala kõrgushüppes, Mihkel Türk 10.000 m jooksus, Robert Vessmann kaugushüppes ja odaheites. Nendele lisaks saavutati 7 hõbe- ja kuus pronks medal-linti. Hõbelinte saavutasid Juta Metsala 3, Martin Jõgi 2, Toivo Lainevool 1 ja Uno Limit 1. Pronkslintide võitjaks olid Ellen Oiling 2, Pia Metsala 2, Martin Jõgi 1 ja Robert Vessmann 1.

Eric Püss võitis esiküti tiitli

T.E.Ö.J.S. korraldusel toimus 23. aug. laskevõistlus haavlipüssist. Esikohale tuli Eric Püss. Seega kaitses ta Eesti Plastitööstuse „Scepter'i" poolt väljapandud rändkarikat 1980. aastal. Teisele kohale tuli H. Kuusik ja kolmandaks M. Veskimäe. Järgnesid E. Saar, Edgar Püss, H. Sõrmus, H. Viiding. Lohutusauhinna võitis V. Pirson.

Balti meeskondade vaheline laskevõistlus haavlipüssist toimus Läti Jahiklubi korraldusel 6. sept. Korraldava klubi poolt oli igale rahvus-meeskonna kolmele parimale laskurile väljapandud auhinnad. Esikohale tuli H. Kuusik (kuldmedal), teine Eric Püss ja kolmas Edgar Püss.

Vaba olümpiamängude laskevõistlusel haavlipüssist laskmises tuli esikohale ja kuldmedali võitjaks T.E.Ö.J.S. meeskonnast Eric Püss. Haavlipüssist laskmist korraldav toimkond koosnes T.E.Ö.J.S. juhatuse ja seltsi liikmetest E. Saare juhtimisel.

Seltsi sügisese kalapüügi hooaja viimasel võistlusel 13. sept. 1980. a. osutus parimaks kalameheks E. Roo 12 naelase ja 11 untsilise haviga. Teisele kohale tuli E. Lood ja kolmandaks A. Nieländer. Järgnesid O. Luukas, H. Allisma, E. Martinson. Võistluse kestel püüti kogusummas 26 havi.

S.K.

Spordiuudiseid kodumaalt

Vokas avati uus staadion, mis on üks esinduslikumaid Eestis. Seal on loodud kõik tingimused ka rahvusvahelisteks mõõduvõtmisteks kergejõustikus. Keva spordibaas olevat valminud kogu kohaliku sportlaskonna visa tööga mullu veel olnud kruusaaukudele. Rajatisel töötati õhtutundidel ja puhkepäevadelgi.

Kadriorus kestsid kuus päeva tennisvõistlused Rae karikale. Viiendast turniirist võttis osa üle 50 N. Liidu paremikku kuuluva tennismängija. Eestlastest tuli naiste üksikmängus kolmandale kohale Liidia Nurme, võites Elena Lapimaa 7:5, 7:6. Meestest oli parim Peeter Lamp saavutades viienda koha.

Paarismängus võitsid eesti naised Liidia Nurme — Elena Lapimaa, meestest Ervin Lange — Peeter Lamp. Segapaarismängus võitsid noored Katrin Alvin — Ain Suurthal tänavused Eesti meistrid Elena Lapimaa — Tiit Kivistiku 6:4, 7:5, 6:2.

N. Liidu absoluutseks meistriks purispordilennus tuli tallinlanna Eda Laan, kes varem on sama tiitli võitnud 1971, 1972 ja 1977. aastail.

Eesti 29. orienteerumismeistrivõistlustel said esikohad Harju sportlased. Meeste võistkonnas, koosseisus Tõnu Savi, Uku Annus ja Johannes Tasa ja naiskond koosseisus Maire Viirmann, Viiu Rebane ja Reet Uusberg tulid esikohtadele.

Spordimärkmikust

Hannoveris peetud Lääne-Saksamaa meistrivõistlustel oli esimene kõrgushüppes Dietmar Mögenburg tulemusega 2.33, teiseks jäi Gerd Nagel 2.30. Viimane on sel hooajal kaheksas mees, kes on ületanud 2.30-e. Naistest võitis odaviske Ingrid Thyssen tulemusega 64.04.

RISTSÕNA NR. 1041

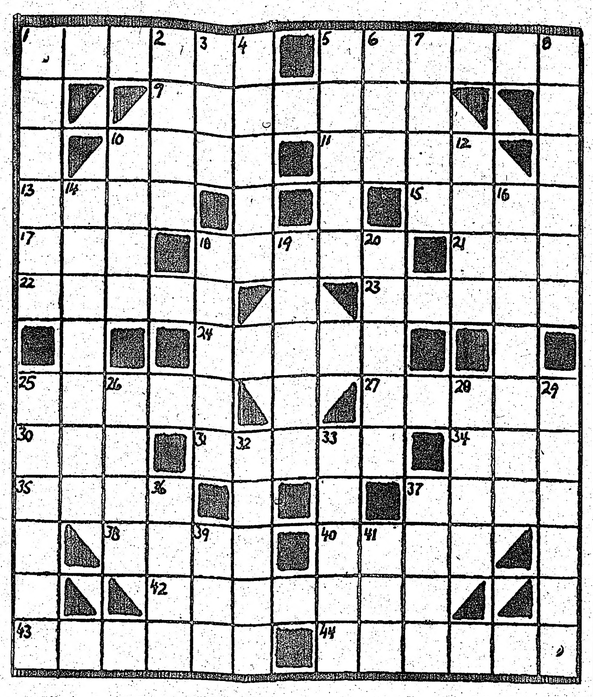

Põikread: 1. Linn Poolas, 5. Silmapaistev eesti nooremapõlve helikunstnik, 9. Üles ajama, 10. Kett, 11. Kääne grammatikas, 13. Ameerika filminäitleja minevikus, 15. Pragu, 17. Mõistus, 18. Populaarne lauljatar enne sõda, 21. Endine maailmameister males, 22. Linn ja provints Belgias, 23. Naisenimi, 24. Organ, 25. Tsaari käskkiri, 27. Metsloom, 30. Sellel, 31. Seltskondlik meelelahutus, 34. Papagoiliik, 35. Jahi- või metsloom, 37. Võõrp. naisenimi, 38. Vorm sõnast laadima, 40. Neli ühesugust vokaali, 42. Apostel Uues Testamendis, 43. Julge, 44. Tarkus.

Püstread: 1. Lehtpuu, 2. Kähisev, 3. Maak — inglise keeles, 4. Sel olevat lühikesed jalad, 5. Raha hoiukoht, 6. Endine ühistegelik ettevõte Eestis, 7. Eesti kunstiajaloolane, 8. Koduloomade elamu, 10. Vedelikunõu, 12. Kuulub luku juurde, 14. Ennustaja, 16. Linn Eestis, 18. Teatud karistus, 19. Värvitoon, 20. Aedvili, 25. Võimalik, reaalne, 26. Alguses, 28. Pehme aine, 29. F. Tuglase teos, 32. Prantsuse ooperikomponist, 33. Kauba pakendi kaal, 36. Mööbliese, 37. Palk, hüvitus, 39. Kolmikvokaal, 41. Jõuallikas.

RISTSÕNA NR. 1040 LAHENDUS

Põikread: 1. Põltsamaa, 7. Ihk, 9. Presto, 10. Amor, 11. Sein, 12. Sirkel, 13. Jeekim, 15. Aste, 16. Mudavann, 19. Nooruses, 21. Aino, 23. Turner, 24. Paluke, 27. Ligi, 28. Saul, 30. Eestil, 31. Vet, 32. Kantselei.

Püstread: 1. Pea, 2. Õemees, 3. Turske, 4. Ausammas, 5. Apis, 6. Arnika, 7. Isak, 8. Koolinoor, 13. Jaanipäev, 14. Etno, 17. Distrikt, 18. Amin, 20. Usklik, 21. Ariste, 22. Neiuke, 25. Lest, 26. Eila, 29. Lai.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Arvo Mägi — EESTI RAHVA AJARAAMAT	26.—	$1.—
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	50
ESTONIAN SCOUTING	3.—	35
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
TERR KUNGLA JUUBELIALBUM (T.E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	$1.—
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	85
Enn Nõu — VASTUVETT	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — REEKVIEM	3.50	35
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	30
Karin Saarsen — LOHENGRINI LAHKUMINE	4.50	30
Herbert Salu — UTOOPIA JA FUTUROLOOGIA	4.50	30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	30
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	20
Leho Lumiste — ALAMUSE ANDRES (biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust)	6.65	40
Leho Lumiste — ATLANDI AKNAL	2.10	40
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD III	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD IV	2.25	30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	30
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	30
Andres Küng — MIS TOIMUB SOOMES?	14.—	50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	5.—	40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	50

ASTA WILLMANN

Seal kus voolab Ama2onas

5.

Jah, oli mullaga kuidas oli, mis siia toodi, oma mägi oma asi — seesuguse vänge vingu tootmiseks läheb aga hirmsal hulgal vaja välisvaluutat — kust seda küll näpistatakse, sest ving näikse heljuvat üle kogu linna ja arvata võib, et üle kõikide linnade siin maal, inimpungil nagu nad on . . . ?

Mänguväljakud, spordiplatsid ja siis jääb silme ette Moodse Kunstimuuseumi paljukiidet sara, mis arhitektooniliselt ei ütle suuremat midagi, või ehk siis seda, et selline moodsus võiks nüüd juba vajuda vähe nagu minevikku . . . Kuulu järele venitab seespool üks seinasuurune, monströösne lõuend enese ühest nurgast teise, maalitud suure karja cariocade silme all ja ühtjärge mürtsuva samba-orkestri inspiratsioonil — üheainsa tunni kestel. Noh, sisse astuma see ei meelita. Kuskil siin peaks olema ka Carmen Miranda Muuseum, kostüümid ja butafooria, ent rahu tema põrmule . . . Taamal tõukab oma nõguskaare otsi vastu taevast Teises Maailmasõjas Langenute Monument, moodselt steriilne seegi. Ent kes ütleb, et need pole vaid hetkelised negatiivsed muljedmõtted, mis pisut pikema peatuse puhul enam hoopiski paika ei peaks?

Sirgeldi-sorgeldi, käest kinni ja käest lahti, oleme viimaks Rio „viiendal avenüül", Avenida Rio Brancho'l, mille kõnni-alade mustvalge mosaiik sillutis on jumalteab mis ajast esindand maailmas Riot samapalju kui Copacabana ja kalliskivid. Washington juba endale sihukest mosaiik-kunstkäsitööd jalge alla lubada ei saaks, rehkendan, teeks välja vaat' et enam veel kui Pentagoni eelarve; siinsete palgaolude juures aga . . .

Silm teeb tiiru ümberkaudu, tabamaks mõnd kõhnsitket teetöölist, rammija otsustavalt käes, loomingu-lõke silmis, must-valged kvartskillud kõrval hunnikus; ei kedagi — seeasemel jääb pilk isevärki parandatud paigale jalge ees — kas kuivas siin mehe kujutlusvõime, või läks tal kõht tühjaks, või tuli süda väikse palga pärast täis, või kõik kolm ühel hoobil, et sedasi umbropsu ja plaanitult viru tas peotäie musti kilde vastu maad ja nad siis, valgeid vahele kiiludes, paigale klõmmis? — sest parandus mõjub kui tindiplekk valgel paberil.

Kena, inimlikult intiimne seik ja mõttesähvatus suurlinna muidu nii ebaisiklikus üldpildis, milles pidevalt hakkab silma too „Suhkrupea mägi" taamal ja tohutu Kristuse kuju teisal kõrgel mäenukil, tule siis kust tahes või mine kuhu tahes. Ei teadnud temagi, et ta vaim ja vaimsus siin kord sel kombel raudbetooni tarretatakse, nii et ööl kui päeval peab hoidma oma tsementkäed linna kohal õnnistavalt laiali, tahab või ei . . .

Lõunapäike paistab põhjast

Silmi taevakaarelt alla tuues märkan äkki, et tõtlevail meessoost kodanikel on pea kõigil kaenla all käekotid, hakkab neisse pilk ka äriakendel. Noh, ons mehed siin kõik siis . . . käib peast läbi võimatu mõte — igal juhul, ühendriiges lööks see asjaolu meestele teatud märgi laubale, siinses kliimas aga, noh, kuhu sa hing torkad oma „tassenpaugu" ai särgistpükstest on nahale küll?! Püksitaskusse ja seisad siis täiskiilutud bussis kui sparglipundis? Mu lalatatud mees tegi läbi selle nalja, märkas aga õnneks õigel ajal, kuis rahakott peagi, otsegu pärmi jõul, hakkas üles tasku ääre poole tõusma; ta pani käe vaikselt peale ja surus väljatikkuja tagasi ning pöördus — karske pilguga noormees tihedalt seljataga lõi silmad maha, mis jäidki maha, kuni järgmise peatuseni, kus ta ka jala maha pani ning kadus . . .

Üpris ootamatu häbitunne, mis patuses suurlinnas mõjub lausa voorusena, nii et ega pole veel kaugeltki põhjust kaotada lootust inimsoo õilsamasse tulevikku, seda enam, et päikegi, ehkküll täitsa omatahtsi, paistab lõuna ajal lausa põhjast, hakkab ikkagi nagu kord ja kohus lääne kanti veerema ja mitte itta ja ongi juba tükikese sellel teel edasi jõudnud, nii et oleks küll aeg lõunastada, või kas ehk peaks siin ütlema „põhjastada", mida nüüdsel ajal, vastavalt igaühe elurütmile, võib teha keskpäevast hilisööni.

Brasiilia omapärane kokakunst

AlbaMar, täitsa „rotunda" ehitus, tegelikult kunagine, ümmargune turuhoone sadamakail, näib olevat hästiriietet ning ajaga hästivarustet eksekutiivide lantshi või „põhjastamise" paik, mida nad näikse toimetavat ka põhjalikult, sest meie sisenedes on see toiming neil veinipudelite higistades juba täies hoos ning jatkub mõõnamata kui jälle väljume. Vaade on kaunis — millal pole sinetavad veed ja vinetavad kaugused kaunid või millal pole kauged saared kuidagi muinasjutulised „oma saared", milliseid loendamatud luuleread ja helitoonid on igatsevalt otsind, ning nõnda tekib mul himu maitsta midagi enneolematult eksootilist, midagi kohalikku maa- või merepärast . . .

Pähe vilksab korraks mõte laiskelaja praest, mis olevat lambaliha mekiga . . . aga küllap matsutavad seda vaid veel indiaanlased kuski dzhungli põhjas ning pealegi oleks see ka üks ebaökoloogiline roog, mis mul kurgust alla ei läheks. Nii et siis mõni põhiline, brasiilialik rahvustoit, et siinsele elule sõna tõsises mõttes ka seespidiselt lähemale nihkuda, ütleme — feijoada compléta, too rohkem kulinaar inseneriteaduse kui kokakunsti saavutus, nii paljust kui see koosneb: esmajoones mustad oad, feijao prêto, siis xarque — tulel või päikses kuivatatud liha, seejärel suitsuvorst, suitsu sealiha, suitsu keel, peekon, seajalad-kõrvad-saba, küüslauk-sibul-petersell, serveeritud riisi ja õlis küpsetatud maniokiga, sõrejahu, saadud mürgistest manioki teradest, milledest kavala menetlusega on eemaldet tsüaniid, üks pärielanike päris põhitoitaineid, laialdaselt kasutatud tänaseni; õilistatud rohkete apelsiniviiludega, juhatatakse see üpris kaootiline kupatus sisse paraja käraka cachacaga, kõva rumm kui kurat, sama kõva soporoofilise toimega . . .

Tursk on siin õilis kala

Siiski, küllap sihuke söömaaeg passiks parajast enne tagasisõitu koju, mil silm läheb lennukis niigi pikalt looja ning seedetraktil on aega segamatult toimetada nii erakorraliselt laias skaalas ainetevahetust. Ning ega seda rooga menüükaardil leidugi, õige kah, sest mis saaks siis Rio äri-elust, transaktsioonest ja tehinguist, mis kuulu järel liiguvad juba niigi aeglaselt küll, kuna inimkiirus siin maal on välispidine ning autoga sümbioosis. Brasiillane, nagu igal pool hiljem kogeme, tunnistab kiirust ainult kui saab jala autosse, õigemini — rooli pihku, misjärel on tal kah kohe nagu tuli taga; jalakäijale, seevastu, aitab juba paljast pilgust autole, misjärel temal omakorda oleks jälle otsingu kurat kannul nagu juba oleme tunda saand.

Nohjah, mida siis tellida? Huvi siirdub kalade kanti ja kogen samas hämmastusega, et bacalhau, too „prostoi' tursk, mille nimel muus maailmas võib teist inimest kaunikesti edukalt sõimata, näikse siin olevat igapidi õilis kala, leidub teda kaardil mitmes-setmes variandis, ent minu mõte jääb kohe ühe külge: bacalhau com leite de coco, kookospiimas hautatud tursk. Jesses. — odav esmaspäeva kala kallis, eksootilises vedelikus, hakkan äkki kunagise Kalamaja küünarpuuga mõõtma siinseid väärtusi; noh, saagem siis kõik kolm kokku mu ees taldrikul!

(Järgneb)

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Ohtuti 447-2017 või 929-3425

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7672

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 609
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

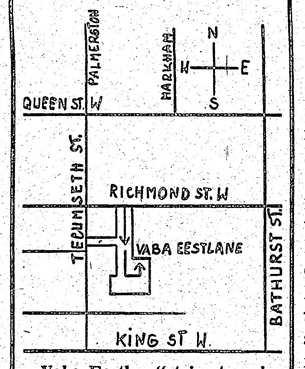

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 79, Stn. C
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6405
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-6080

Ikka võluv olla pole naljaasi.
A. H. Tammsaare

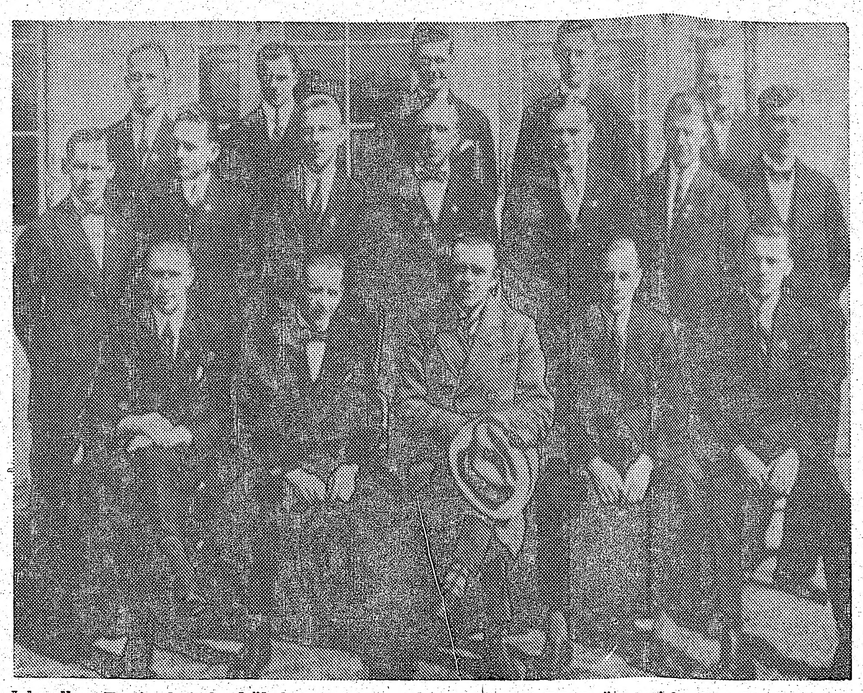

Jalgpall on Eestis alati olnud üheks populaarsemaks spordialaks. Pildil näeme ajaloolist rahvusmeeskonda, kes võistles 1924. aastal Pariisi olümpial toimunud jalgpalliturniiril, kus ta tekitas sensatsiooni kaotades Ameerika Ühendriikidele ainult 0:1.

Johnny Torpel

40 aastat dramaatilisest pallilahingust

Kurbmänguga lõppenud Eesti—Läti maavõistlus Tallinnas

Tänavu suvel täitub 40 aastat, mil pärast venelaste poolt lavastatud n.n. „juuni pööret" Tallinnas toimus täiskiilutud Kadrioru staadionil ajalooline maavõistlus jalgpallis vanade rivaalide Eesti ja Läti vahel, mille võitsid eestlased 2:1 (1:0). Hiilisem, lätlaste pealekäimisel Riias korraldatud nii öelda tasuvõistlus, lõppes septembrikuul 2:2, kuid siis olid juba mõlemad endised vabariigid täielikult okupeeritud punajõududt poolt ja liidetud Nõukogude „paradiisiga"!

Väga harva on kaine mõistusega rahulik ja tagasihoidlik eestlane nii ülivõimsalt avaldanud enda tundeid rõõmu näol, mil võistluse lõpul tormati muruväljakule, kus lennutati õhku võitja meeskonna liikmed ja võeti õlgadele nimekamad sportlased, eesotsas kahekordse kuldmedaliomaniku maadleja Kristjan Palusalu'ga, kellele asetati kaela võidupärg.

Eesti Vabariigi hümni laulmisel, reageeris rahvas spontaanselt hoogsalt nagu paisu tagant valla pääsenud veemass.

Paljud, väga paljud nutsid — nii mehed, kui naised, kes nuuksetega pooleks pisarsilmil rõhutasid eriti „. . . su üle Jumal valvaku, mu kallis Isamaa"! — Rahvas nagu aimas, et on saabunud lõpp meie üürikesele, iseseisvale elule, nagu see oli toimunud ajaloos varem, mil rõõvvallutajad tule ja mõõgaga rüüstasid, põletasid, hävitasid meie põliste esivanemate maad, tappes elanikke, kes seal asunud juba tuhandeid aastaid.

18. juuli oli haruldaselt ilus päikesepaisteline pühapäev, mil juba pärast keskpäeva, hakkasid spordihuvilised liikuma Kadrioru suunas, arutades ärevaid poliitilisi päevasündmusi. Olime juba välismaailmast täiesti eraldatud venelaste okupatsioonivägede poolt, Vene sõjalaevad ja lennukid kontrollisid Soome lahte ja Läänemerd lubamata kedagi sisse ega välja.

Päev varem oli toimunud „valimised", mille tulemusi veel ei teatud, kuid arvati, et punaste käsilaste nimede mahakriipsutamisega, rikutud valimissedelitega ja tühjade paberilipakate tagastamisega oli antud eestlase õige vastus punastele, kuna puudusid vastaskandidaadid, kes likvideeriti mõned päevad enne „valimisi". (Londonis aga oli samal ajal levitatud Tass'i teadet „Eesti töörahva suurest võidust kapitalistidest kurnajate üle 102,4%!) — Mida lähemale jõuti staadionile, seda enam keris jutulõng spordile, kus domineerisid ennustused eeloleva jalgpallivõistluse kohta, mil enamus, kaldus uskuma eestlaste võitu, kuigi leidus ka pessimiste, sest olime üldiselt 31 eelmise maavõistlusega lätlaste vastu kaotusseisus, väravate suhtega 42:48, olles kaotanud 13, võitnud 7, ning mänginud viiki 11-el korral. Samuti oli meie vahekord põhjanaabrite soomlastega, kelledele olime kaotanud 9 maavõistlust, võitnud 6 ja mänginud viiki 6-el korral, väravate arvuga 28:42, rääkimata rootslastest, kelledele olime kaotanud 11 korda ja viigistanud ühel korral.

Ainuke riik, kelledega olime võiduseisus, oli Leedu, keda võitsime Balti turniiridel ja maavõistlustel 15 korda kaotades 8, ning mänginud viike 5-el korral, väravate suhtega 62:31.

Vabadusväljakule jõudmisel kella 14.00 paiku, hüppasime sõbrapoistega liikuma hakkavale trammile, kus oli veel lahedalt ruumi. Tramm täitus Draamateatri peatuses ja pakiti täielikult Viru tänava nurgal, mil mõlema trammivaguni treppidel rippusid spordihuvilised, kellede sihiks oli Kadrioru staadion. Narva maantee kõnniteed, alates Viru väljakult, mustendasid juba inimestest, kes rühkisid staadioni suunas ja need optimistid, kes lootsid trammipeatustele oma jalavaeva vähendada, lõid lootusetult käega, nähes kuidas trammid möödusid inimeste koormatega tuhatnelja, peatumata tnne Weizenbergi lõpp-peatust.

Lasnamäe ja Tartu maantee elanikud tulid enamuses jalgsi Türnpu, Jakobsoni, Kreutzwaldi tänavate kaudu, ühinedes kassade ees looklevates piletiostu sabades, kusjuures mitmed olid „plangupiletitega" okupeerinud staadioni ümbruses kasvavad iidsed tamme, vahtra- ja pärnapuud.

Tribüün, mis mahutas pärast 1938. a. renoveerimist üle 4.200 inimese, oli juba pealtvaatajatest tulvil, kuid ikka ja jälle saabusid uued tulijad, kes leidsid endile kohad kasvõi sõprade süles, või istuti kahekesi ühel istmel.

Seisukohtade arv ümber staadioni oli teada vist ainult ehitajatele, kuid „rõngas" ümber 400 meetri raja oli paksult rahvast tulvil, kellede ette istusid rivikorras saabunud 2000 eesti sõdurit Tallinna garnisoni väeosadest, lisaks kordapidavatele politseinikele, rahutult sagivatele RO meestele ja venelaste komandöridele.

Mällu on sööbinud teisel päeval ilmunud ajalehtede artiklites pealtvaatajate arvuna 16.000, kuid see võis ka olla 18.000, kuna teadmata on, kas arvestati ainult tasuliste kohtadega, või üldiselt kokku sõjaväelastega. „Täna pressivad staadioni lõhki", arvas üks keskealine abielupaar, kes olid viibinud Kadrioru staadioni avamisel 13 juunil, 1926. a. mil osavõtjate arv olnud 15.000 ja kus Eesti oli võitnud esimese maavõistluse jalgpallis, mängides Leeduga 3:1, kuid siis oli puust tribüün mahutanud ainult 2.150 pealtvaatajat ja seisukohtade sügavus olnud kitsam.

Mõned minutid pärast kella 16.00, jooksid väljakule rõkkavate aplaudiside saatel mõlemad meeskonnad, eestlased sini-valges ja lätlased puna-valges dressides. Kahjuks ei mäleta enam, kes vilistas vahekohtunikuna, kuid üheks piirikohtunikuks oli põline hoki- ja jalgpalliveteran Oskar Koni, kes suri möödunud aastal Tallinnas 72-aastasena. Enne avavilet rivistusid meeskonnad järgmiselt, EESTI VÄRAVAS Karp, kaitses: Tepp- Neeris, poolkaitses: Piisang- Matsalu-Smitt, edurivis: Siimenson- Uukkivi- Kuremaa- Veideman- Kass. LÄTI VÄRAVAS Bebris, kaitses: Lauke- Simanis, poolkaitses: Pakalns- Krupts- Lidmanis, edurivis: Raisters- Freimanis- Kaneps- Vanags- Jegers. (Teisel poolajal asendas Jegersit v.ä. Vijups)

Tol ajal mängiti peamiselt „W" ja „M" süsteemides, kus tundmatu oli tänapäeval, eriti elukutseliste keskel populaarseks kujunenud „totaalne jalgpall", mil rünnakust vastase väravale võtavad osa kõik liinid,

samas tõmbuvad kaitsesse, kui olukord seda dikteerib. Teadagi nõuab see haruldast vastupidavust mängijatelt poolteise tunni jooksul, kuid arvestades mängijate hiigel tasudega, on see nõue ajakohane tuntud ütelusega: „Tahad head palka — pead ka higistama"! — Enne viimast maailmasõda ei olnud elukutseliste jalgpall veel nii arenenud, kõige vähem veel Balti riikides kus mängiti puhtal kujul huvist asja vastu.

Maavõistluse lahtirullides, võis märgata, et eestlased kasutavad „W" süsteemi, mis paneb eriti edurivi sisemised väljakul kiirelt edasi-tagasi liikuma.

Meie esinduse parimad ääred Siimenson ja Kass olid kiired spurtimistel, ning pallivedamisel lätlaste poolele, „purjetasid" sageli mööda vasturutanud Lauks-Simanis kaitsepaarist, tsenderdades palli keskele, kus Kuremaa ootas võimalusi pealelöökideks. Mängu esimesed minutid kulgesid närviliselt, nagu omane maavõistlustele, kus ilmnesid lätlaste kiiremad kombinatsioonid keskväljal, kuid jõudmisel meie kaitsejoonele, purustati kindlalt Tepp- Neeris poolt.

Veerandtunnilise mängu järgi, hakkas selguma eestlaste püüdlikum mäng ja koostöö sobivus väljakul, kelledele sekundeerisid pealtvaatajate massid, hüüdes kooris staadioni erinevates kohtades: „Rigadi-rägadi, risti-rästi, eesti poisid pange presssi", või „Eesti poisid pange pressi, ärge kartke punast dressi" j.n.e.

(Järgneb)

Siber võib muutuda . . .

(Algus lk. 2)

keskelt hiigelvalliga kaheks, selleks et põhja osas oleks veepind kolm meetrit kõrgem ja sellega päästaks Volga delta. Merd kaheks jagaval vallil aga oleks raudtee ja sinna ehitatakse tööstusi.

Teise plaani järele suunatakse mõlemad Siberi jõed Petshora ja Võtjegda Volgasse selle asemel, et need veed jooksevad Jäämerre. Suurim unistus on siiski, et kasutada hiiglaslikke Obi ja Jenissei jõgesid ja neist juhtida Kaspia merre 315 kuupkilomeetrit vett 400 maamiili pikkuse kanali ja 80 m kõrge tammisüsteemi abil.

Suurem osa sellest veest läheks kasutamisele maapinna niisutamiseks.

„Meie ehitame kommunismi, meie muudame elu maailmas," ütles plaani koostaja ja „tahame ühe suletõmbega luua reservuaari Obile Lääne-Siberis, mis on suur nagu Rootsimaa."

Kuna läänes planeeritakse haavade parandamist, valmistatakse idas ette suurt sisemist koloniseerimist BAM'iga, Baikali-Amuuri raudteega metsa- ja mineraalderikkas Põhja-Siberi piirkonnas. Tundras on tohutusuuri maapõuevarasid, millele uue raudteega lähedale pääsetakse. Ja see tähendab, seletab Komarov, et maapealsete ja -siseste varude röövimise tagajärjel tekib seal põhjani külmunud Sahara juba lähema paarikümne aasta jooksul.

Taiga oma loodusvaradega ja metsadega alaliselt külmunud pinna kohal on ökoloogiliselt nii tundlik, et see ei kannata suuremaid metsalaastamisi.

Rootslane Gerner arvab lisaks, et mitte üksnes BAM'i piirkond, vaid kogu Siberi alad on ohustatud.

Ka kui pool sellest millest Komarov räägib on tõsi, siis ähvardab N. Liitu katastroof. Nii on juhtunud juba Altai piirkonnas kohaliku juhi algatusel. Komarov väidab, et maa-ala kolm korda suurem, kui Rootsi ehk 2% kogu maakera pindalast, on hävitatud N. Liidus ainult nelja aastakümne jooksul. Peagi võiks külmunud kõrb olla Sahara suurune.

Uusi postmarke

25. septembril annab Kanada postivalitsus välja uue neljast postmargist koosneva mälestusväljaande. Inuit-indiaanlaste vaimsete teemadega postmarkidest on kaks 17-cendilised ja kaks 35-cendilised ning trükitud paariti. Margid on joonistanud Reinhardt Derreth Vancouverist, kasutades motiivideks indiaanlaste joonistusi ja skulptuure.

Selle väljaande seeriaga lõpetab postivalitsus nelja aasta jooksul väljaantud indiaanlaste elu käsitleva markideseeria, milles on kokku 16 postmarki. Need 16 postmarki antakse välja erilises Heritage Stamp Collector raamatus „Singing Songs to the Spirit". Selles on neliplokid kõigist seeriasse kuuluvaist postmarkidest.

Postmargid trükitakse The Canadian Bank Note Company trükikojas viievärvilises litograafias 17-cendilisi 22 miljonit ja 35-cendilisi 13 miljonit.

Bernard Kangro 70-aastane

Rohkem kui keegi teine on eesti pagulaskirjanduse olemasolule tuge andnud loojana, organiseerijana ja kirjastuse juhatajana Bernard Kangro, kel 18. septembril täitub ta 70. sünnipäev. Tema väsimatu ja sageli ennastohverdava töö tulemusena on eesti pagulaskond võinud rikastuda ta luulest, romaanidest ja esseistikast ning eesti kodud on võinud muutuda rahvuslikeks kultuurikolleteks, kus raamaturiiuleil on pikad read pegasusembleemi raamatu päral kandvate eestikeelsete teostega. Ühel poolel produktiivne looja, teisel poolel kirjastuse alalõpmatute muredega, eriti viimastel aastatel, võitleja. Need kaks on nii iseloomupärased, et Kangro muudest omadusist ja huvidest, kui neid peaks olemagi, nagu ei teatagi rääkida.

Kangro on Lõuna-Eesti mees ja selle elu, looduse ja inimesed on ta oma teostes elama pannud. Tema luule oli lähedane eesti ürgkodu reheahju müstikale ja kodumaisele loodusele. See eestlase hinge omapära on püsinud ta paguluseski kirjutatud luules, mis on lakkamatute sidemetega kodupinna juures, ka siis kui ta pagulasluule on muutunud üldelulisemalt vaatlevaks ja elukogemustel tõdetavaks. Viimastes on pessimistlikke varjunedeid, kõigi selle pühapäevase ja lootusrikka üle, mis oli taustaks ta igatsuste sinisele lillele.

Oma proosateostes on ta liikunud peamiselt lõuna-eestilisis sündmustes. Sageli on neis reaalsus ja irreaalsus nii ühtunud, et raske on neid eraldada. Kadunud aegade ja sõprade lähiolu on tihti konkreetne tunnetetihe kaemus. Sellise loojavõimega on ta andnud suurteose iseseisvusaegse lõpuaastate ja hilisemate okupatsiooniaegade Tartust, kus nähakse kirjelduste südamikus olevaid põhjusi ja ikka jälle üles kerkivat inimlikkust. Viimases teoses on ta läinud aga tagasi ajalukku, ristiusu sügavuste juurde.

Toimetajana on tema tööna ilmunud juba kolmkümmend aastat eesti kultuuriajakiri „Tulimuld". See on rahvusvahelise välimuse ja sisuga ning jätab kõigile imetluse eesti kultuuriharrastuste suurusest kodumaatuseski. Mitmete suurteoste toimetajana on ta sageli olnud ka teksti autoriks ja andnud eestlasile suurteosed, mis näitavad Eestit nagu ta oli ja eestlasi, kes end võõrsil on rahvusliku grupina suutnud säilitada ja eesti kultuuri edasi viljelevad.

Need on B. Kangro elutööle heidetud iseloomustused, muljete väga pealiskaudsed refleksid autorist, kelle luule on olnud esteetiliseks rikkuseks pagulastele, kelle proosateosed on jätnud meeldejäävaid elamusi ja kelle omapärane reaalse ja irreaalse vahepiiritu elukaemus on jätnud ajatuse mulje.

Ajalikul Bernard Kangrol aga olgu ta 70. sünnipäeva puhul õnne, jõudu, tervist ja tugevust, et järelejäänud eesti kultuurihuvilistele uusi väärtusi luua. Selline sünnipäevatervistus jõudku üle kauguste Lundi sügiseste lehtede alla.

HO

Aidake kaasa, et
VABA EESTLANE
leviks kõikidesse eesti kodudesse!

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi
(mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 18. septembril 1980 — Thursday, September 18, 1980

Andres Küng

KIREV MAAILM Meie pilt Hiinast

PARIIS — Lähemale 40.000 prantslast surevad igal aastal alkoholi liigkasutamise tõttu. Neljandiku kõigist enesemõrvadest öeldakse olevat põhjustanud joomine. Haiglate ja psühhiaatrite juures abisaajaist on 20—40% alkohoolikud ja peagu kolmandiku kõigist liiklusõnnetusist on põhjustanud alkohol. Need arvud on võetud raportidest, mis alkolismi vastu võitlev organisatsioon esitas Prantsuse presidendile Giscard d'Estangile. Alkoholism põhjustab riigile pooled kulutused selle maa haridusele ettenähtud summadest. Prantsusmaal on umbes 2 miljonit alkohoolikut ja kolm miljonit alkoholi liigselt kasutajat. Alkoholi tarvitamise keskmine Prantsusmaal on maailma suurim. Eriti raskeks on alkoholiprobleem muutunud riigi põhjaosas, kus joojate hulgas pole enam vahet naiste ja meeste, noorte ja vanemate vahel. Prantsusmaal on 160.000 veinitegijat ja umbes 40.000 inimest töötavad alkoholitööstustes.

SINGAPUR — Singapuris on käimas rahvuslik viisakuskampaania, mille eesmärgiks on õpetada häid käitumisreegleid kõigile 2,3 miljoni elanikule. Singapuri peaminister Lee Kuan Yew avas ametlikult kampaania ja mõte on seda jälle iga kahe aasta pärast korrata. Kampaania kestvuseks on kaks kuud. Viisakat kohtlemist õpetatakse kõigile kooliõpilastest kuni bussijuhtideni ja kodustele perenaistele. Turistid peavad üldiselt singapurilasi sõbralikeks ja viisakaiks, aga kohalikud elanikud kurdavad, et nende ametnikud on ebaviisakad, taksojuhid pole sõbralikud ja naabrid ei ütle tere hommikut.

ROVANIEMI — Aastasaja madalam augustikuu temperatuur oli augustikuu viimasel ööl vastu esmaspäeva Kittilä Pokasse, kus temperatuur langes —10-le alla nulli. Põhjast valgunud külmad õhuvoolud põhjustasid tugevaid öökülmi ka mujal Lapis, kuid kümne külmumiskraadini pole varem kunagi laskunud. Viie miinuskraadini on Sodakylas ilmad olnud 1912, 1942 ja 1956.

OTTAWA — Kanadalased kulutasid 2,36 miljardi liitrit alkohoolseid jooke aasta ajaga, mis lõppes 1979. a. märtsikuuga, ehk umbes 100 liitrit inimese kohta. See määr siiski on erinev provintsides. See alkoholi hulk maksis 4,37 miljardi dollarit ehk umbes 185 dollarit inimese kohta. Joomise tase on siiski sama kui eelmisel aastal, kuid hinnad on tõusnud 9%.

STOKHOLM — 90% Stokholmis kuritegude eest arreteeritutest on narkootikaprobleemidega hädas. 60% on tugevasti narkootika kütkes. Probleem muutub veel halvemaks vanglates, kus narkootika suurmüüjad terroriseerivad teisi vange ja sunnivad neid narkootikat kasutama.

WASHINGTON — Seitsme tähtsama läänemaailma tööstusmaade õlikulutus on tänavu märgatavalt vähenenud. Suurimaks säästjaks on Inglismaa,, kus õlikulutus on 15,6% vähem eelmise aasta kulutusest. Järgnevad Jaapan 5,3%, Lääne-Saksamaa 8,9., Prantsusmaa 12, Kanada 1, Ameerika Ühendriigid 10,6 ja Itaalia 3%. Möödunud aastal suutis kokku hoida ainult USA 2,2%-ga, kuna teistes maades tõusis kulutus.

HOHHOT, Sise-Mongoolia — Hiina on leidnud õli Sise-Mongoolia alalt ja teeb praegu katseid leis suuruse määramiseks, teatati kohalikust omavalitsusastusest. Öeldakse, et õlileid on arvatavasti lähedal asuva Heilongjiangi provintsis asetseva Daqingi õlivälja jätk. Daqing annab praegu ligemale poole Hiina õlist. Ametlike andmete kohaselt tootis Hiina 1979. aastal 106,15 miljoni tonni õli, keskmiselt 2,1 miljonit vaati päevas. Hiinlased on avastanud õli ka mujal ja ütlevad, et nad on alles oma uurimuste algstaadiumis.

Tshang Tshisin oli Hiina kompartei liige ja oli tegevuses partei propagandistina. Kuid kultuurirevolutsiooni ajal areeteeriti ta kui „kontrrevolutsionäär" ja teda süüdistati reetmises ning puudulikus õigeusulikkuses". Järgnevad kuus aastat tuli tal viibida korduva tagakiusamise all.

Kord korraldas vanglajuhatus teeseldud hukkamise selleks, et Tshang tunnustaks oma „kuritegu". Ta asetati surmaotsust täideviiva rühma ette koos kahe teisega, kes olid juba surma mõistetud.

Need kaks lasti maha, aga Tshangi elu säästeti seekord.

Lõpuks otsustas üks Mao sugulasi ja partei keskkommitee provintsis, et Tshang tuleb siiski hukata. Esmalt lõikasid vangivahid tema häälepaelad läbi, et vältida tema kisa kuulmist, kui nad teda kägistasid — neli korda järjest. Seejärel surmasid nad Tshangi mahalaskmise teel.

Kirjeldust Tshang Tshisinist ei saanud kunagi kuulda rootsi tavaliste „Hiina-sõprade" poolt. Seega juhuslike võimukandjate sõprade, mitte võimu ohvrite või rahvahulkade sõprade poolt. Mitte siis, kui nad saabusid koju kutsereisidelt varemail aastail. Vaid nüüd, kui tänased võimukandjad on andnud selge signaali (ja tõenäolikult õige) hirmulugudest eilsete võimurite poolt. See levitab ja aitab kaasa nii Mao kui Nelja-jõugu mustamiseks, kes istub trellide taga ilma võimaluseta end kaitsta. Seetõttu on inimesed nagu Tshang Tshisin muutunud pärast oma surma kangelasteks tänases Hiinas.

Meie võime nüüd siis saada teadlikuks üha rohkem julmadest sündmustest ja kannatajaist eilses Hiinas.

See puudutab ka näiteks silmapaistvaid intellektuaalseid isikuid nagu kirjanikud Ai Tshing ja Ting Ling. Nad võtsid Maod tõsiselt, kui ta ergutas rahvast vabalt ennast väljendama väärnähtuste kohta tolleaegses Hiinas nn. saja õie kampaanias 1950-ndate aastate lõpul. Sobival momendil kritiseerisid nad avalikult komparteid. Aga inimesed, kes, nagu need kaks kirjanikku, kritiseerisid komparteid, said karistuse pagendamisega aastakümneks. Veelgi halvemini läinud kirjanikul ja dramaatikul Lao Shelil, kes olevat heidetud punakaartlaste poolt aknast välja kultuurirevolutsiooni ajal. Paljud surmati sama metsikult.

Tänaste võimukandjate ametlike teadete kohaselt surmati kultuurirevolutsiooni ajal ligikaudu 10 000 inimest, kuna 100 000 langes ohvriks muul viisil.

Ainuüksi Sise-Mongoolias, Hiina hiigelriigi kirdeosas, provints Guargsis, teostati kultuurirevolutsiooni ja selle järelmängu ajal 63 000 „poliitilist surmajuhtumit".

Mees, kes juhtis provintsi parteikomiteed, on edasi partei poliitbüroo liige ja seega kõrgemaid juhte tänases Hiinas.

Veel üks episood, mis on seotud tänaste võimukandjatega. Kui võimud katsusid sundida moslemeid provints Junnas sööta sigu, mis on vastuolus nende usuliste põhimõtetega, korraldasid usklikud ülestõusu. Võimurid vastasid ümbruskonna külade pommitamisega, hoolimata sellest, et mehed olid põgenenud ja ainult naised, lapsed ja vanad olid kohal.

Praegune Hiina kompartei juht Hua Guofeng oli sellal riigi julgeoleku minister ja seega kõrgeim vastutaja pommitamises.

Mõnede teadete järgi olnud ta koguni otsene vastutaja veresaunas.

Nõnda on siis küllalt tõendeid tohutust survest, mis aastate jooksul teostati neljandiku maa elanike vastu. See on kohutav tõde — veelgi enam, kui võrrelda suhtelist vaikust selle süstemaatilise ülekohtu kohal nende võimsate opinioonivoogudega, mis on lainetanud mitmesuguste diktatuuride vastu läänemaailmas.

Minu arvamise järgi on see vapustavaks hindeks meie välisinformatsioonile ja avaliku arvamise kujundajaile, et paljud meie ajakirjanikest ja debateerijaist on kulutanud kõik oma jõu võitlemiseks nende vastu, kes on „budukaupmehed" rõhumises, kuna suured rõhujad on vabastatud rõhumisest. Suured selles mõttes, et nende rõhumine on tabanud kõige rohkem inimesi ja olnud ka kõige süstemaatilisem.

Me oleme kiiduväärsel viisil valgustanud väärnähtusi suhteliselt avatud diktatuurimaades nagu Tshiili, kus on lastud isegi idasaksa reportaazhiteami filmida poliitiliste vangide laagris. Me oleme aga laskнud endid vaikima sundida rezhiimide poolt nagu Hiina ja Kuuba, kus pole lastud välismaade reportereid vanglaisse ega laagreisse.

See on õige, ütlevad paljud välisajakirjanikud, kelledega ma olen mõtteid vahetanud neis küsimustes.

Aga tarvitseb meenutada, et surve Hiinas on siiski ajalugu. See esines Mao ajal ja peamiselt kaootilise kultuurirevolutsiooni ajal. Kuid nüüd võib ju igaüks näha, et hiina ühiskond on muutumas avatumaks.

On ka õige, et Hiina on avatumaks muutumas. Aga ainult niivõrd, kuivõrd võimukandjad tahavad ja usaldavad. Ja kes läänes söandab tänapäeval kinnitada, et hiina laagrid on tühjendamisel süüdametunnistuse- vangidest? Kas pole ilmne riskimine, et need, kes täna austavad Huat ja Tengi nende „liberalismi" pärast, häbenevad mõne aasta möödudes samuti kui need, kes mõned aastad tagasi vaikisid või maalisid ilusaks olukorra Mao kultuurirevolutsiooniaegses Hiinas?

Üks artikkel auväärses prantsuse ajalehes Le Monde, mis ilmus varem (4. nov. 1979) inglise The Guardianis, on kinnitanud minu õigustatud kahtlust meie Hiina-informatsiooni kohta. Paar prantsuse uurijat, Lucien Fauchelieu ja William Zafanelli, avaldavad seal rea sensatsioonilisi teateid teisitimõtlejate rõhumisest eilses ja tänases Hiinas.

Mõlemad prantslased meenutavad intellektuaali Kantonis, He Tshunshud, kes mõisteti surma kontrrevolutsioonilise tegevuse pärast ja hukati veebruaris 1978, s.t. nüüdsete võimukandjate ajal.

Kohe pärast seda, kui Teng oli lubanud, et neid, kes avaldavad rezhiimikriitikat seinalehtedel, ei karistata, arreteeriti noor Tšen Husheng, kes sellisel seinalehel oli kritiseerinud juhti Huat. Pärast seda, kui ta oli vangistatud Shanghais, paigutati seinalehed üles kogu linnas, kus siis „rahvahulgad" nõudsid Teni hukkamist. Kui ta maha lasti, siis toimus see tõenäolikult seaduse kohaselt. ...

Kriminaalseadus, mis kehtestati möödunud aastal, esimene selline kommunistlikus Hiinas, näeb nimelt ette ilmtingimatut surmaotsust „revolutsiooni vaenlastele".

Ametliku ajakirja Beishing Tshitshun augustinumbris 1979 kirjeldati töölisest Tshen Susongist, kes vallandati töökohalt ja vangistati, sest ta oli lugenud oma luuletusi demonstratsiooni ajal Taevase vabaduse turul Beishingis (s.t. Pekingis) 5. apr. 1976. Kui see demonstratsioon kuulutati hiljem praeguste võimukandjate poolt seaduslikuks, sai Susongist rahvakangelane ja tema luuletused ilmusid Rahva Päevalehes.

See oli novembris 1978. Kuid kas on põhjust kõnelda vankumatust vabadusest bürokraatlikus diktatuuris?

Tshen sai muidugi tagasi oma töökoha ja ta valiti edasi ka vabriku noorsoosekretäriks, hoolimata sellest, et kohalik parteisekretär läks talle käsitsi kallale. Hiljem kaebas parteisekretär Tsheni peale politseile, kes arreteeris ta märtsis 1979. Tshen tembeldati „retsidivistiks" ja teda vaenati kümme päeva ennekui vabastati. See juhtus niisiis sel ajal, kui meie massimeediumid läänes raporteerisid „liberaliseerimisest" ja Hiina „avamisest".

Märtsis 1979 arreteeriti ka enim tuntud demokraate tänases Hiinas, 29-aastane elektrik Wei Tshingsheng. Teda süüdistati, et oli rünnanud valitsust ja andnud sobimatuid teateid välismaalastele.

Hiljuti mõisteti ta 15 aastaks vanglasse.

Kohtu ees ütles Wei: „Igaühel on õigus valida sõnu, milliseid ta peab õigeks. Ei tohiks kasutada seadust selleks, et sundida oma vaateid kellelegi teisele peale".

Kuid just see ongi see, mida on alati püütud ja püütakse jätkuvasti teha kõigis kommunistlikes maades, ka Hiinas. Kui kaua peaks see kestma, kui ka tänapäeva kutsereisijad selles täiesti veenduvad, selleasemel, et olla ilmselt lummatud Hiinast kui suurepärasest turismimaast? Kas nad kasutaksid siis ka oma kriitilist arusaamist vastavalt? Seda nad kahtlemata teeksidki, raporteerides pisut avameelsemalt, peamiselt diktatuuri puutuvalt. Sel päeval võiksime me, võib-olla, saada lõppeks Hiinarapordi samahästi rõhujate kui rõhutute tingimustel!

(EPL)

Velle veste

„Imearstid" luubi all

Vist miski ei oma suuremat tähtsust inimese emotsionaalse olukorra määramisel, kui tervis. Sa võid olla põrgus, kui kõik teised su ümber tunnevad end taevalikult! Ning, kui pärast pikaltkestnud suurt valu sa tunned end järsku olevat vaba piinast, siis oleksid kantud kui paradiisi, vaatamata, et oled veel siin! . .

Seepärast, niikaua kui inimkond on eksisteerinud ja sellega koos hädad ja haigused, on n.n. „imetervendajad" alati olnud ümbritsetud müstika- ja aukartuse looriga, ning lood nende tegudest jäävad „imetegudena" hädasolnute mälestusisse, kui jumaliku jõu avaldused. Nii on olnud see aastatuhandeid, et imepäraseid tervekssaamisi, mis pole seletatavad arsiteaduslikult, ega arusaadavad tavalisele mõistusele, ning millise moodsa terminoloogia järele kutsume „psühhilisteks tervendusteks", on alati loetud eksklusiivselt usu- ja religiooni valdkonda kuuluvaiks. Alles nüüd on teadus sekkumas sellesse fenomeeni!

Pole liialdus öelda, et ristiusu tekkimisloos oli psühhilistel tervendustel kandetalaline tähtsus, see fakt ei saa jääda märkamata ühelegi, kes vähegi põhjalikumalt loeb U. Testamenti. Peab nõustuma Canterbury end. peapiiskop Temple sõnadega: „On võimatu lugeda Evangeeliumi ja jätta sealt välja lood imetervendustest, ilma kiskumata kogu seda raamatut ribadeks . . ." See, kes tahab teada, milline oli kristluse esimeste evangelistide-apostlite läkitus endi õpetajast, ning tegudest, mis loeti peamise tähtsusega, pruugib vaid lugeda Ap.t. 10:38. Seal avaldub ka ristiusu rajaja veene, et haiguste peamine põhjustaja on saatanlik võim. Kuigi me tänapäeval teame, et hädade-haiguste põhjused võivad peituda väga paljudes teguritesse, ei soovitaks ma kellelgi olla nii naiivne, või „modern" olla tahtev, et ta Kurjuse Vaimu (kui universaalse negatiivse jõu) olemasolu eitaks naeruvääristava käegalöömisega! Psühhiaatria on vastuvaidlemata näidanud, et see on inimloomuse kaasasündinud defekt („originaalne patt"!) et ta instinktiivselt tunneb suuremat külgetõmbavust kurjuse, kui headuse poole!

Kliinilised uurimused on näidanud, et keha ja vaim on lahutamatud. Selgub, et ikka rohkem ja rohkem tervishäireid ja haiguseid, mis enne arvati olevat puht füüsiliste põhjustega, tulenevad tegelikult psühhilistest, emotsionaalsetest faktoritest. Ning paljud neist on puht-negatiivsed (nagu viha, kadedus, liialdatud egoism, sallimatus), või jälle alateadvusse vajunud mineviku-elamuste haavadest tingitud. Selliseid haigusi kutsutakse „psühhosomaatilisteks", ning arstide kogemuste järgi kuulekohtu tervelt üle ⅓ patsientidest sellesse liiki. Kõlab peaaegu uskumata, et isegi vähjahaigust võib põhjustada pikajaline seesmine pinge, või emotsionaalne „häirelolukord", nagu dr. Howard Lewis märgib oma raamatus „Psychosomatics: How Your Emotions Can Damage Your Health".

„Arstiteadus on astumas uude ajastusse, kus patsiendi haiguse psühhiline ja emotsionaalne tagapõhi omavad sama suure tähtsuse parandamisel, kui arstimid, või isegi kirurgilised operatsioonid", ütleb dr. Jules Masserman, Ameerika Psühhiaatrite Ühingu eelmine president. Ning eelneva täienduseks on kohased dr. Michael Trujillo (Phoenix, Ariz.) sõnad: „Enamik arste panevad vähe rõhku tõsiasjale, et me saavutaksime palju suuremat edu haiguste vastu võitlemisel ja võitmisel, kui me õpiksime rohkem mitte-arstidest „imearstidelt".

Muidugi, paljud arstid on fanaatiliselt selliste mõtete ülestõstmise vastu, kuid, nagu paari aasta eest teostatud ankeediline küsitlus-uurimine Ameerika ülikoolide tuntumate arstiteadlastest-õppejõudude hulgas on näidanud, 1150-est professorist üle 52% ütlevad, et nad usuvad, et psühhilised tegurid ja „mingi" parandav psühhiline „jõud", ühel või teisel viisil, on ilmselt äärmiselt olulised haiguste tervendamisel, või tervendamisprotsessis. Rõhuv enamus arstidest on veendunud, et arvestades „imetervenduste" arvukalt imponeerivaid fakte, on hädavajalik hakata teostama põhjalikumaid uurimusi mitte-konventsionaalsete tervendamisjuhtumite seletamatuse klaarimiseks, ning hakata otsima suuremat koostööd psühhiliste tervendajatega, ükskõik, mis usku, või liiki nad kuuluvad. Sest on saanud päevaselgeks, et edusammud teaduse alal võival küll pimestada uusi arste, kuid mitte anda neile kätte teadusele veel varjatud, või kättesaamatuid tarkusi, mis teada vaid vähestele, eriandega varustatud indiviididele.

Sellest arusaamisest lähtudes (ilmselt) Ühendatud Rahvaste allorgan, „Maailma Tervise Organisatsioon" (WHO) moodustaski hiljuti eriteadlastest koosneva uurimus-grupi, dr. Robert Bannerman'i juhtimisel, et hakata uurima igasugu psühhiliste tervendajate ja mitte-professionaalsete „imearstide" tööd üle maailma. Eesmärk: Läänemaise arsiteaduse teadmiste ja kogemuste, psühhiliste tervendajate oskuste, ning „arendamata maailma" traditsiooniliste pärisrahva „tarkade" teadmiste, kombineeritud ühendamine ja kooskõlastamine — kogu inimkonna tervishoiu huvides.

Olgu see nüüd selleks korraks — jäägu järg järgmiseks . . .

VELLE-

PICK YOUR OWN APPLES

at

PINE FARMS ORCHARD

KING

- HOURS: Weekends & Holidays 9 a.m. — Sundown
  Weekdays: — By Appointment
- Apples within the reach of everyone
- No ladders (full sized apples from pint sized trees)
- DELICIOUS AND SPY OCT. 4 to OCT. 26
- McINTOSH, CORTLAND, SPARTAN SEPT. 13 to SEPT. 28 (APPROX.)

(Dates subjects to change)

- For more information call: KING 833-5459
  833-6698

Hwy 400 North to King—Nobleton cloverleaf. Turn east to first lights and turn north on Jane St. and proceed 2½ miles and then you see the apple Signs. Turn east at Jane and Green Lane as directed.

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579,
kodus 489-6709

KALEVIPOEG
Õppe- ja tööraamat
Hind $2.50
Saadaval VABA EESTLASES
Abistamiskomitees
kooliõhtutel Eesti Majas
Postiteel: L. Marley, 149 Bishop Ave. Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Postikulu 50 c

Nalja

„Ema, uksel on võõras mees."
„Küsi, mis ta tahab."
„Ta teeb korjandust kogukonna uue supelbasseini jaoks."
„Hea küll, anna talle kraanist pang vett."

*

„Ameerikas on asjad täpselt samuti kui meil," jutustab USA-st naasnud nõukogude turist. „Kui lähed ärisse ja sul on dollareid, võid osta igat. Rublade eest ei anta mitte midagi."

Ilmus ANTS VOMM'i
kauaoodatud
nägus
LUULETUSKOGU
„VARJUD"
Hind $8.— + saatekulu 50 c
Müügil VABA EESTLASE talituses